

Mare

'We weten niet eens elke kleur Trix had'

Pagina 7

Met een woordenboekje leerde hij Nederlands. Nu helpt hij vluchtelingen

Pagina 3

In de ban van Herman Brusselmans: ik dacht, dronk en schold zoals hij

Pagina 6

Leidse psychologen proberen op Lowlands de liefde te betrappen

Pagina 9

Campingmaster

Leiden is vol, vinden (internationale) studenten

De Duitse archeologiestudent Luca Brunke woont op Camping Stochemhoeve: 'De eerste twee weken regende het haast elke dag.' Foto Marc de Haan

Nog geen kamer gevonden? Vervelend, zeker als je helemaal uit Duitsland of Spanje komt. 'Een wanhoopspoging leverde iets op in Noordwijkerhout.'

DOOR MARLEEN VAN WESEL 'Ik woon hier al een week of zes', vertelt Luca Brunke (22) voor zijn tentje op Camping Stochemhoeve, aan de rand van Leiden. 'Mijn zaklamp is echt onmisbaar en twee keer per week doe ik een handwasje.'

Brunke komt uit Duitsland. Na een bachelor archeologie in Tübingen volgt hij nu een master in Leiden. 'Via allerlei websites, Kamernet en makelaars probeerde ik hier een kamer te vinden. Tevergeefs, want ik kon niet even op en neer voor een bezichtiging of een hospiteeravond.'

Eind juli had hij nog steeds niets. 'Maar ik moest al wel naar Lei-

den, voor een cursus Engels bij het Talencentrum.'

Hij besloot een camping te zoeken. 'Met de bus reisde ik van Duitsland naar Amsterdam. Ik had mijn fiets meegenomen en daarmee ben ik van Amsterdam naar Leiden gereden. Mijn laptop en kleren zaten in een rugzak, en op de bagagedrager mijn tent, slaapzak en een matje. De eerste twee weken regende het haast elke dag. Binnen bleef het droog, maar het is lastig om iets te doen op zulke dagen en ik heb geen idee hoe ik mijn kleren dan moet drogen.'

's Avonds kookt hij eenpansmaaltijden op een brandertje. 'Ik moet elke dag naar de supermarkt, want ik kan niks bewaren. Maar ik haal ook wel eens pizza in de stad, of eet bij vrienden. Vanavond komen zij trouwens hier barbecueën. Toen mijn campingbuurman vertrok, heeft hij zijn barbecue voor me achtergelaten.'

Hij is niet de enige, weet hij. 'Op

een gegeven moment zaten we hier met vier studenten tussen de gezinnen met spelende kinderen. Eentje is alsnog verhuisd naar een kamer, en twee anderen verblijven nu in een kamer van de kampeerboerderij. Vrienden uit Tübingen die ook naar Leiden gekomen zijn, vonden het ook lastig.'

Veel Nederlandse studenten hebben hetzelfde probleem. Volgens de Landelijke Studentenvakbond kampte Leiden in 2013 nog met een tekort van 3650 kamers. Volgens studentenhuysvester DUWO, de grootste studentenwoningaanbieder in Leiden met ruim 1400 nieuwe huurders deze zomer, ligt het tekort nu een stuk lager. Vorige zomer, toen de eerste 650 kamers van de nieuwe flat Leidse Schans waren opgeleverd, schatte DUWO het tekort nog op 1500 à 2000. 'Ik verwacht dat het tekort iets is afgenomen, maar er is nog wel een tekort', zegt Hans Pluim, DUWO-vestigingsdirecteur Den

Haag/Leiden. Nieuwe cijfers worden volgende maand gepresenteerd. In 2020 moet dat minder dan 500 zijn, volgens een afspraak met de gemeente. Deze zomer kwamen er ook nog eens 216 nieuwe kamers bij, in het complex aan de Langebrug.

Voor Hollandse pechvogels is het vervelend om te moeten pendelen vanuit een dorpje waar per dag zes buurtbussen passeren, maar vanuit het buitenland is het nog net wat lastiger. Daarom heeft de universiteit een *Housing Office*, voor internationale studenten. Zij betalen een *fee* van 350 euro, die ze terugkrijgen wanneer het *office* uiteindelijk geen woning voor hen heeft. De meeste studenten lijken hun weg daarheen goed te vinden. Van de ruim zesduizend eerstejaars- en masterstudenten die de universiteit deze week verwelkomde, zijn er zo'n 1.200 internationaal.

> Verder lezen op pagina 4

'Hier is wel heel veel misgegaan'

De lekkage van afgelopen mei in het nieuwe bètacampus is meer dan een incident. En er zijn meer problemen.

DOOR VINCENT BONGERS 'Door de overstroming kon ik een paar weken geen onderzoek doen', zegt de Luxemburgse biologiestudente Charlotte Welter. 'Ik moest mijn stage verlengen.' 'En ik mijn visum', zegt de Chinese biologiepromovenda Shuxin Yang. 'Ik wilde tot oktober blijven, dat wordt nu december. 'Her en der is er wel schade van de overstroming te zien', zegt Natalia Nowik, biologiepromovenda uit Polen. 'Op de eerste verdieping is er bijvoorbeeld wat behang naar beneden gekomen.'

De overstroming van 24 mei werd veroorzaakt door een gesprongen leiding. Maar wat op een klein ongeluk leek, blijkt onderdeel te zijn van een veel groter probleem: de sprinklerinstallatie werkt niet.

Er wordt nu gezocht naar de oorzaak, en dat betekent een onderzoek naar 75.000 onderdelen. Overal in het gebouw zijn plafondpanelen verwijderd, zodat experts de installatie kunnen bestuderen.

'Er lopen nu brandwachten rond die de zaak in de gaten moeten houden', zegt W&N-faculteitsraadslid en universitair hoofddocent farmacologie Erik Danen. 'Er zijn meer kleine dingen die niet orde waren, zoals deuren die niet functioneerden. Die zijn bij ons inmiddels gerepareerd. En de apparatuur die gebruikt wordt voor weefselweek was nog niet aangesloten, waardoor een aantal weken vertraging ontstond. Vervelend, vooral voor promovendi. Maar het faculteitsbestuur heeft toegezegd dat zij verlenging krijgen.'

Het college van bestuur baalt van de situatie. 'Bij een complexe bouwoperatie is het niet vreemd dat niet alles goed gaat', zei vice-collegevoorzitter Willem te Beest tijdens de universiteitsraadsvergadering vorige week. 'Maar hier zijn wel heel veel problemen, en aan alle kanten.'

'Hoe kon het zo misgaan?', wilde studentraadslid Sander van Diepen weten. 'En hoe voorkomen we dat er bij de volgende bouwfasen weer zulke missers worden gemaakt?'

> Verder lezen op pagina 5

Let op! **Mare** zoekt een stagiair(e)

Interesse in journalistiek? Bij **Mare** is plaats voor een stagiair(e), 3 tot 4 dagen per week. Mail sollicitatie, cv en artikelen naar frank.provoost@mare.leidenuniv.nl

Pagina 4

Vrouw? Dan €390 minder per maand

Vrouwen in de wetenschap verdienen 390 euro per maand minder dan mannen, blijkt uit een rapport van het Landelijk Netwerk Vrouwelijke Hoogleraren.

Pagina 4

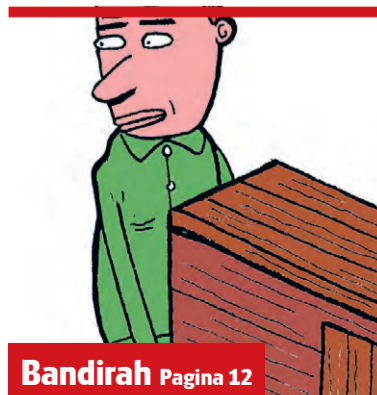
Koopkracht van studenten daalt

De koopkracht van studenten gaat in 2017 hard achteruit, harder dan die van gepensioneerden, blijkt uit onderzoek van het Interstedelijk Studenten Overleg.

Pagina 5

Taaltoets Engels voor alle bachelors

Vanaf 2017 krijgen alle bachelorstudenten een taaltoets Engels. Zakken betekent niet dat ze worden uitgesloten van de master. En de universiteit betaalt.

Bandirah Pagina 12

Geen commentaar

Doodloppers en pillentickers

DOOR BART BRAUN Kijk, als mensen marathons willen lopen, moeten ze dat vooral zelf weten. De overlast is beperkt: de stad een dagje op slot, en de trein stinkt naar hardlopers in plaats van naar Burger King. Zelf beleven de deelnemers van de Leiden Marathon in elk geval plezier aan hun loperij, en een gedeelte hen blijft na afloop even plakken om de plaatselijke horeca te steunen, dus het is ook nog eens goed voor de economie, soort van.

Tweeënveertig komma nogwat kilometer rennen is niet goed voor je. Dat weten we al sinds Philippides, de allereerste marathonloper, die volgens de overlevering dood neerviel bij aankomst. De Leidse deelnemers doen het in een iets gunstiger klimaat en hoeven geen loodzwaar bronzen schild mee te zeulen, maar toch.

Een leek die eens door de medische literatuur over marathons bladert, vraagt zich vol verbazing af waarom iemand vrijwillig meedoet aan zoiets. Bloed in de urine, peesontstekingen, oververhitting, dehydratie, tot bloedens toe versleten tepels, dat is allemaal betrekkelijk normaal. Watervergiftiging, hartproblemen en dood neervallen komen gelukkig minder voor. De lopers weten dat allemaal, en ze zijn erop ingesteld.

Trainen voor een marathon is gezond, het lopen van de marathon zelf niet. Je geeft je lichaam een optater, maar de meeste lichamen herstellen daarvan, net zoals ze herstellen van een avondje xtc. Bijna iedereen doet wel eens iets dat

niet goed voor je is, en dat is misschien juist ook wel weer een beetje goed voor je.

Dat betekent natuurlijk niet dat je, als semi-overheidsinstantie, zoiets aan moet moedigen. Wat is namelijk het grote verschil tussen pillentickers en marathonlopers? De Universiteit Leiden gaat alleen een officiële verbintenis aan met de laatsten. Volgend jaar wordt de plaatselijke duurloop daarom ook gecombineerd met het Open Nederlands Studentenkampioenschap.

Toch merkwaardig. De universiteit deelt geen xtc-pillen met haar logo uit, en zou ook een ongezone bezigheid als marathonlopen niet hoeven ondersteunen. Speelt hier misschien het idee dat sporten leidt tot een gezonde geest in een gezond lichaam? Dat is een tragische misvatting, die op de Nederlandse televisie vrijwel dagelijks weersproken wordt, elke keer als een profvoetballer voor de microfoon staat.

Als de universiteit de beweging zo'n warm hart toedraagt, waarom was er dan geen Leidse afvaardiging bij het Groot Nederlands Studenten Kampioenschap dit jaar? Waarom is het Universitair Sportcentrum dan zo hard op zoek naar manieren om te bezuinigen? Waarom hebben de studieplekken in de UB dan geen sta- of fietsbureaus? Stuk voor stuk investeringen in veel zondere vormen van beweging. Of zou de verbintenis toch vooral om de publiciteit draaien? Dat je, elke keer als je bloed pist, even aan de Universiteit Leiden denkt?

Colofon

Redactie-adres Reuvenplaats 3, 2311 BE Leiden
Postbus 9500 2300 RA Leiden
Telefoon 071-527 7272
Website mareonline.nl
E-mail redactie@mare.leidenuniv.nl
De redactie is op vrijdag gesloten.
Oplage circa 15000
Hoofredactie
Frank Provoost frank.provoost@mare.leidenuniv.nl
Redactie
Vincent Bongers vbongers@mare.leidenuniv.nl
Bart Braun bbraun@mare.leidenuniv.nl
Anoushka Kloosterman a.kloosterman@mare.leidenuniv.nl
Marleen van Wesel h.g.van.wesel@mare.leidenuniv.nl
Medewerkers
Fernke Blommaert • Mattijn de Groot • Holger Gzella •
Marit de Roij • Benjamin Sprecher
Fotografie Taco van der Eb • Marc de Haan
Illustraties Bas van der Schot • Bandirah • Silas.nl
Basisonwerp Roeland Segaar, Dokwerk Communicatie
Art direction en vormgeving Marcel van den Berg
Drukwerk Rodi Rotatiedruk, Broek op Langedijk
Advertenties Bureau van Vliet B.V.
Postbus 20 2040 AA Zandvoort
Telefoon 023 - 571 47 45
Redactieraad
Prof. dr. J.C. de Jong (voorzitter) • Prof. dr. F. Israel (vice-voorzitter) • Birgül Açıksöz • Joline Cramer •
drs. Bart Funnekotter • drs. Malou van Hintum •
mr. Folkert Jensma • Merian Kuipers • Josephine Say •
Prof. dr. Nico Schrijver • Marieke Vinkenog •
Dr. Hans Vollaard • Christian van der Woude
Jaarabonnementen
Een jaarabonnement op Mare loopt van september t/m juni. Belangstellenden kunnen Mare thuisgestuurd krijgen door €35 over te maken op IBAN NL68RAB00103257950 ten name van Universiteit Leiden (o.v.v. Mare en SAP-nummer 6200092091) en vervolgens een bevestigingsmail met daarin hun adres te sturen naar redactie@mare.leidenuniv.nl. Studenten betalen €25.
Ter controle graag in de bevestigingsmail ook het studentnummer vermelden.
Adreswijzigingen
Alleen schriftelijk met postwikkelt.
Klachten en opmerkingen over de toezending van Mare 071-5277272.
Mededelingen voor het op donderdag verschijnende nummer moeten uiterlijk de voorafgaande donderdag 16.00 uur in het bezit van de redactie zijn.
ISSN 0166-3690

Column

Leiden, het spijt mij

De afgelopen jaren heb ik regelmatig en met veel plezier geschreven over hoe frustrerend, ellendig en ronduit kut de universiteit kan zijn. Promoveren in Leiden was bij vlagen een lijdensweg. Maar nu ik sinds kort Leiden heb verruild voor een postdoc-plek in Yale, moet ik daar toch van terugkomen.

Eind 2014 beklagde ik mij bijvoorbeeld over mijn Leidse bureaustoel. Samenvattend: ik had een oude bureaustoel, ik kreeg een nieuwe bureaustoel, het was een verschrikkelijke bureaustoel, en dat, samen met een nieuwe luidruchtige vloer, vond ik toentertijd een kantoorirritatieclusterfuck.

Enmaail in Yale aangekomen trof ik een veel verschrikkelijker bureaustoel aan. Eentje die de Vietnamoorlog nog had meegemaakt, en daar nu zo verbitterd over was dat hij wraakzuchtig mijn onderrug aan gort hielp. Iedereen was het erover eens: die stoel was niet Arbo-verantwoord. Er moest een nieuwe komen.

Een essentieel feitje over mijn nieuwe thuisbasis: Yale heeft ruim 25 miljard dollar in kas, en Leiden niet. Dat feitje maakt het zo zot dat ik blijkbaar minimaal een jaar moet wachten tot de vastgoedafdeling van Yale een bureaustoel aanschaft.

Jawel. Een jaar. De secretaresse had medelijden met mijn onderrug en heeft wat rondgescharreld. Op moment van schrijven heb ik zes verschrikkelijke Vietnamoorlogbureaustoelen in mijn kamer staan.

Yale is er ondertussen wel in geslaagd om een heel klein kamertje in de kelder opnieuw in te richten, door er een drietal beige cubicles in te bouwen. Het effect van cubicles in een grote ruimte is vrij onplezierig, maar in een veel te klein kamertje ziet het er ronduit bizar uit. Deze drie cubicles hebben echter wel vier gloednieuwe en fantastische kantoorstoelen, waarvan ik er absoluut nooit en onder geen beding een van mag meenemen naar mijn kamer, ondanks het feit dat er meestal maar één en sowieso nooit meer dan drie mensen in die kamer zitten.

Mijn collega, die sinds kort hoofd-cubicle-bewoner is:

'I like the extra walls. It's empty. I can put up anything I want. It's like I'm God. I can put up pictures of naked women. In theory.'

Ik houd het maar op stockholm syndroom.

Nu zou je kunnen denken dat er een soort klassenverschil heerst. Postdocs zijn uiteindelijk toch niet meer dan veredelde wetenschapsslaafjes van oude blanke professoren, en de Yale-campus is bezaaid met gebouwen die verouderd zijn naar oude blanke slavenhouders. Overigens, de zwarte studenten die daar vorig jaar over klaagden, kregen in de loop van de zomer een prachtige en uitermate beleefd geformuleerde middelvinger van het universiteitsbestuur: *'After a careful review of student and alumni responses, scholarly views, and public commentary – which were exceptionally thoughtful, measured, and helpful on all aspects of the question – it became evident that renaming could have the opposite effect of the one intended.'* Maar dat terzijde.

Dat klassenverschil dus. Ik meen het niet alleen te proeven in de verschrikkelijke bureaustoelen, maar ook in het complete gebrek aan eettegelegenheden op science hill (waar alle onderzoekers bij elkaar geveegd zitten, ver weg van de grof geld betalende studenten), en de standaard zevendaagse 80-urige postdocwerkweek.

Maar niets is minder waar.

Zo moest de directeur van ons instituut acht maanden wachten totdat zijn kantoor was ingericht. De Nobelprijswinnaar die hemelsbreed tien meter verderop in mijn gang zit, was het wachten zo zat dat hij naar Ikea toog en zijn kantoor zelf inrichtte. En dus heb ik nu ook maar zelf een pilatesbal gekocht.

Dus Universiteit Leiden, laat ik het jaar beginnen met mijn welgemeende excuses. Die bureaustoel van jullie was zo slecht nog niet.

BENJAMIN SPRECHER promoveerde onlangs bij het Centrum voor Milieuwetenschappen in Leiden en is nu postdoc in Yale

Mensen

Het zong rond: pas op

Biologiestudent start *meeting point* voor vluchtelingen

Lesage Munyemana vluchtte vanuit de Democratische Republiek Congo naar Nederland. Nadat hij de taal leerde met een woordenboek van de rommelmarkt wil hij nu andere vluchtelingstudenten wegwijs maken op de universiteit.

DOOR VINCENT BONGERS 'Ik kom uit Uvira, dat is een stad bij het Tangayikameer. Het is daar prachtig, zegt Lesage Munyemana (30), die maandag een toespraak hield tijdens de opening van het academische jaar in de Pieterskerk. Maar in Congo woedt al heel lang een burgeroorlog. Steeds weer laaien etnische conflicten op. Ik bracht

jongeren met verschillende culturele achtergronden samen en gaf hen onderwijs. Maar wie anders is, wordt al snel gezien als de vijand door de machthebbers in mijn land. Dan ben je een verrader. Wie aardig kan praten wordt gezien als intellectueel en is verdacht. Het begon rond te zingen: "Pas op, de militairen houden je in de gaten. Je bent in gevaar." En mensen die hetzelfde deden als ik, verdwenen zomaar. Het werd tijd om te vertrekken. Ik liet mijn familie achter. Dat is heel moeilijk. Ze zijn relatief veilig, maar ik vertel liever niet waar ze zijn.

'Ik ben naar Oeganda gereden,

daar heb ik een vliegtuig genomen naar Schiphol.

In februari 2010 kwam ik aan. Het was mistig en koud en ik wist vrijwel niets van Nederland. Mijn reisgenoot zei: "Vertel je verhaal aan de politie. Maar waar ik vandaan kom, vraag je geen hulp aan de politie. Maar ik ben toch naar ze toe gegaan. *Et voila*, nu zit ik hier in het Van Steenis en ben ik veilig. Super."

Voordat Munyemana biologie kon gaan studeren in Leiden moest hij veel obstakels overwinnen. 'In een asielzoekerscentrum ben je vooral aan het wachten. De jongeren keken dan naar buiten en zagen de maisvelden. "Konden we daar maar werken en zo onze elende vergeten", dachten we. Maar dat mocht niet.

'Je verhuist ook veel. In het azc van Eindhoven kreeg ik Nederlandse les, maar op andere plekken weer niet. Ik heb op een rommelmarkt een Kramerswoordenboek Frans-Nederlands gekocht voor €2,50. Daarmee heb ik gestudeerd.

En ik ontdekte de openbare bibliotheken. Dat was fantastisch.'

Munyemana kreeg de taal onder de knie, deed het colloquium doc-tum (het toelatingsexamen voor wie geen

vwo-diploma heeft) en begon in 2013 met biologie. 'Ik had het niet zozeer moeilijk met de studie, maar er komt zoveel op je af. Je moet je plek vinden. Ik dacht heel even aan stoppen. Gelukkig heeft mijn eerste labpartner me echt wegwijs gemaakt. In Nederland heerst orde. Maar dat strakke kan lastig zijn voor een vluchtelingstudent. Je moet voor elke zaak aan de universiteit bij iemand anders zijn. En je kunt ook niet zeggen: "Ik betaal niet nu, maar volgende week." Daarnaast hebben vluchtelingen specifieke problemen. "Ze zijn getraumatiseerd, hebben heimwee, maken zich zorgen om achtergebleven familie. Deze studenten trekken ook niet altijd aan de bel als ze slecht in hun vel zitten. Een Nederlandse studievriend vertelde dat hij problemen had met zijn vriendin. Hij kon daarom geen tentamen maken, zei hij tegen een studieadviseur. Hij kreeg uitstel. Ik dacht: "Echt waar? Ik zit in een lastiger pakket dan jij. Misschien moet ik ook hulp inroepen."

'Vluchtelingen moeten hun zwakke plekken durven tonen', vindt Munyemana. 'Ik wil ze daarbij helpen. Op 6 oktober wordt er in Plexus een meetingpoint geopend. Dat is een plek waar deze studenten om advies kunnen vragen. Maar gewoon een kop thee komen drinken en een praatje maken, kan natuurlijk ook.'

'Het strakke van Nederland kan lastig zijn voor een vluchtelingstudent.' Foto Marc de Haan

071 - 527 ...

Happy end

Mirjam Romeijn (24) onderzocht voor haar masterscriptie een oorlogsdagboek, en spoorde de familie van de auteur op.

Wie heeft het dagboek geschreven?

'Kitty Ouwens (1925-2005), een vrouw die in Amsterdam woont tijdens de oorlog. Kitty heeft een geliefde, Henk Schutten. Hij werd in 1943 tewerkgesteld in "Mofrika". Ze stuurde hem brieven, maar die kwamen begin 1945 niet meer aan. Ze bleef hem schrijven, maar dan in haar dagboek. De twee zijn na de oorlog herenigd. "Lieveling, nu heeft het geen zin om nog verder te schrijven", schrijft ze dan. "Eindelijk hebben we hier dan het *happy end*. De rest kunnen we er wel bij denken, hè?"

Hoe kwam je aan deze bron?

'Het zat in een speciale collectie van de Universiteitsbibliotheek. Voor mijn master book & digital media studies kreeg ik de opdracht een oude tekst te bewerken. Ik ben heel erg geïnteresseerd in de Tweede Wereldoorlog en het persoonlijke element van dagboeken spreekt me aan. Maar dit dagboek was zo interessant dat ik mijn docent heb gevraagd of ik er mijn scriptie over mocht schrijven.'

Waar schrijft Kitty over?

'Op de pagina's komen heftige oorlogsgebeurtenissen langs. Zo is Kitty op 7 mei 1945 op de Dam, net na de bevrijding dus. Maar er zijn nog Duitse soldaten aanwezig en die openen het vuur op de feestvierende menigte. Er vallen tenminste 31 doden. "Heele bossen mensen lagen op en over elkaar op de grond en het duurde maar voort", schrijft Kitty. Zelf is ze op een paar blauwe plekken na ongedeerd, maar haar "handen en blouse zaten onder het bloed".

'Maar het gaat ook over hele banale dingen. Zo is er weddenschap tussen Kitty en haar zus Mies over de naam van een bepaald soort zeep: is het nou "Rexena" of "Rexona"? Die mix is juist zo boeiend.'

Hoe vond je de nabestaanden terug?

'Er staat een zinnetje in het dagboek: "Wat een vullik, zou de Tilburger zeggen." Met de hulp van het Tilburgse archief ben ik op het spoor gekomen van Ineke Kaars, de oudste dochter van Kitty en Henk.

'Dat werd een spannend telefoontje. Ineke was heel emotioneel. Ze wist wel van het bestaan van het dagboek af, maar ze kende de inhoud niet. Haar eerste reactie was: "Ik wil het terug!" Toen ze over de eerste schok heen was veranderde ze van gedachten.'

Hoe is het dagboek in de UB terechtgekomen?

'Henk is in 2014 overleden. Waarschijnlijk is het toen per ongeluk in een verkeerde doos terechtgekomen en weggegooid. Zo is het op een rommelmarkt beland en vervolgens is het door de UB aangeschaft.

'Ik heb Ineke opgezocht in Kudelstaart. Het dagboek mocht ik niet meenemen, maar ik heb wel een transcriptie van de tekst gestuurd. Ze krijgt nu scans van het dagboek. Ineke kwam me bij de bushalte ophalen en ik kreeg gelijk een knuffel.'

Wordt het ooit uitgegeven?

'Er is wel een uitgever geïnteresseerd en Ineke vindt het een goed idee. Maar andere familieleden hebben zo hun twijfels. Het is erg persoonlijk en gevoelig materiaal natuurlijk.' **VB**

Frutti di Mare

Bee Gees-hit redt levens

DOOR MARLEEN VAN WESEL 'Wat als je geen schaar hebt? Hoe krijg je een bh dan aan de kant?' 'Tja, dan moet je 'm gewoon... uitdoen', reageert de instructeur van Taskforce QRS, terwijl hij een AED demonstreert. Studentenorganisatie QRS organiseert reanimatietrainingen. Meestal op scholen, maar vandaag voor de 168 aspirant-leden van Quintus.

'We hebben nooit eerder aan zoveel mensen tegelijk een cursus gegeven', vertelt Jules Olsthoorn (23, geneeskunde in Maastricht) van het landelijke QRS-bestuur. Daarom zijn er instructeurs van alle afdelingen naar Quintus gekomen: behalve uit Maastricht en Leiden ook uit Utrecht en Nijmegen. De training is onderdeel van de kennismakingstijd. Eerder die dag hebben de politie, de brandweer en ambulancepersoneel al een praatje gehouden. 'We vinden het belangrijk om te onderwijzen hoe je je als vereniging naar buiten dient te gedragen', vertelt Quintusvoorzitter Johan Lammers (22). 'Onze aspirant-leden hebben afgelopen week veel vrijwilligerswerk gedaan: oorlogsbunkers uitkruisen in Scheveningen, alle Leidse speeltuinen opknappen en rolstoelen duwen tijdens de Rolstoelvierdaagse.'

Tussen de deelnemers, verspreid over liefst drie volle zalen, liggen reanimatiepoppen. 'Meer dan honderd', vertelt Anneliz de Leeuw (20 geneeskunde) van QRS Leiden. 'Ook bij elkaar geraapt uit

alle steden.' Olsthoorn: 'Met busjes en auto's hebben we ze hierheen vervoerd. Als je weet wat zo'n pop kost, ga je er niet mee in de trein zitten.' Nou? 'Gerust vierhonderd euro, en die grote poppen daarachter wel 2500 euro.' Daarop zijn laptops aan te sluiten, om metingen te verrichten. Olsthoorn: 'Voor de kosten zijn we afhankelijk van externe partijen. Er is geen wetgeving die reanimatieonderwijs verplicht, dus de overheid doet niks. Ook verzekeringsmaatschappijen hebben er schijt aan.' Toch is het belangrijk dat mensen kunnen reanimeren. 'In het ziekenhuis kunnen we namelijk niets meer doen, als er op straat niets gebeurd is.'

Aan het eind van de dag zullen de aspirant-Quintus het verzoek krijgen om burgerhulpverlener te worden. Dan kunnen ze opgepiept worden wanneer ergens in de buurt iemand gereanimeerd moet worden. 'Op het moment dat de dames van QRS op Quintus kwamen overleggen voor deze training, ontving een van onze nieuwe bestuursleden een berichtje dat iemand op de Morsweg een hartstilstand had gekregen', vertelt Lammers. 'Het ene moment zit je koffie te drinken, het volgende moment moet je direct weg.'

'ÉÉN, TWEE, DRIE, VIER, VIJF, ZES!', brult intussen een andere instructeur. Tientallen reanimatiepoppen ondergaan op haar commando borstcompressies. 'ACHTENTWINTIG, NEGENENTWINTIG,

'Neus goed dichtknijpen en nu twee keer beademen!' Foto Marc de Haan

DERTIG! Neus goed dichtknijpen en nu twee keer beademen!'

'Echt handig', vindt deelnemer Eva van der Heijden (18, internationale studies). 'Er kan altijd iemand flauwvallen.' Burgerhulpverlener worden ziet ze wel zitten. 'De reanimatie op mijn pop werkte namelijk best goed.'

Olsthoorn vindt ook dat de reanimaties goed worden uitgevoerd. 'Maar in het echt is het nu eenmaal zo dat niet iedereen het overleeft. Soms hoort dat

erbij. 'Wat het vaakst misgaat, is de kwaliteit van de compressies. 'Je moet dertig keer op de borstkas drukken, met een tempo van tussen de 100 en 120 keer per minuut.' Het ritme van de jaren zeventig-Bee Gees-hit 'Stayin' Alive' is een bekend trucje. 'Dat is 100, dus als je net iets sneller bent, dan zit je goed. Maar we leren het tijdens de cursussen gewoon met tellen. Voor hetzelfde geld begint iemand "Stayin' Alive" te zingen tijdens een reanimatie.'

Nieuws

Minerva de meeste

Met 427 eerstejaars verwelkomt Minerva dit jaar de meeste nieuwe leden, gevolgd door Augustinus, met 390. 'We zien over het algemeen groei bij alle verenigingen', zegt Alderik Oosthoek van de Plaatselijke Kamer van Verenigingen. 'Maar Minerva trekt voor het tweede jaar op rij de meeste studenten. Ook de roeiverenigingen zijn erg gegroeid: Asopos heeft 227 aanmeldingen en Njord 280.' Quintus, SSR en Catena telden respectievelijk 301, 210 en 112 aanmeldingen.'

Bemiddelingskosten

Even een halve maand huur aftikken bij een bemiddelingsbureau voor een kamer zou verleden tijd moeten zijn. Sinds 1 juli geldt de wet *Dubbele bemiddelingskosten*. Hoewel het vaak gebeurt, mochten verhuurmakelaars eigenlijk al geen bemiddelings- of courtagekosten in rekening brengen bij huurders. Daarvoor moeten ze bij de verhuurders zijn. Huurders van onzelfstandige woonruimtes, zoals studentenkamers, vormden daarop een uitzondering, maar ook dat mag nu niet meer van de wet. Wie toch al betaald heeft, kan later zijn geld terugvorderen. Dat moet wel binnen vijf jaar na betaling gebeuren. Op de website van de Woonbond is daarvoor een modelbrief te vinden.

Huis voor alumni

Afgelopen maandag opende het nieuwe Alumni Huis op Rapenburg 68 de deuren, naast de Oude UB op nummer 70. Het is een gezamenlijke locatie voor het Alumnibureau van de universiteit en het Leids Universiteits Fonds, dat hiervoor gevestigd was aan de overkant van het Rapenburg. Het Alumnibureau houdt oud-studenten op de hoogte, onder meer middels het magazine Leidraad, en organiseert net als het LUF activiteiten voor alumni. Het LUF, opgericht in 1890, zal wel zelfstandig blijven. Met giften van alumni en het rendement op vermogen financiert het fonds projecten en beurzen van studenten en onderzoekers.

Inschrijven hutspot

Voor de nieuwelingen onder u: Drie Oktober is de nationale feestdag van Leiden. Omdat 2 oktober een zondag is, valt Drie Oktober dit jaar op 1, 2 en 3 oktober. Twee vaste onderdelen van het festijn dat de bevrijding van Leiden tijdens de Tachtigjarige Oorlog herdient, zijn de gratis hutspotmaaltijd en haring en wittebrood halen. Het eerste is normaal op 2 oktober, maar dit jaar dus een dagje eerder. Inschrijven kan op donderdag 15 september, vanaf half vijf in de Waag.

Minervabus gekanteld

Een bakwagen vol weekendtassen en slaapzakken van eerstejaars-Minervanen is vrijdag 26 augustus gekanteld op de N11 bij Hazerswoude. De wagen was op de terugweg van het eerstejaarskamp. De bestuurder is onderzocht, maar bleek uiteindelijk niet gewond te zijn geraakt. Wel was de N11 richting Leiden 's middags enige tijd afgesloten.

Vrouw? Dan €390 minder

Loonkloof in de wetenschap: mannen verdienen meer dan vrouwen

Net als in een heleboel andere sectoren verdienen vrouwen in de wetenschap minder dan mannen. 390 euro per maand zelfs, volgens een rapport van het Landelijk Netwerk Vrouwelijke Hoogleraren dat deze week uitkwam.

DOOR BART BRAUN Op zo'n cijfer valt altijd wat af te doen, zo ook aan universiteiten. Zo hebben mannen gemiddeld een hogere functie, en hogere niveaus binnen een functie, dan vrouwen. Dat kan wijzen op een andere kloof, bij het verdelen van functies, maar daar gaat dit rapport niet over. Vrouwen in de wetenschap zijn gemiddeld ook ietsje jonger dan mannen, en salarissen stijgen met leeftijd.

Als je voor al dat soort dingen corrigeert, verdient een vrouwelijke wetenschapper nog steeds minder dan een mannelijke leeftijdsgenoot binnen dezelfde functie. Het verschil wordt wel kleiner: een vrouwelijke universitair docent krijgt een tientje per maand minder, een vrouwelijke hoogleraar krijgt anderhalf tot 2,4 procent minder. Uitzondering is de functie universitair hoofddocent 1: daar verdienen vrouwen gemiddeld 57 euro meer dan hun leeftijdsgenoot. Hoera? 'Een mogelijke verklaring is dat succesvolle vrouwen in deze functie beloofd worden met een hoger salaris, terwijl hun mannelijke collega's bevorderd worden tot hoogleraar', schrijven de onderzoekers - drie psychologen van de Universiteit Utrecht - in hun rapport.

Dat salarisverschil wordt groter omdat mannen vaker een toelage te krijgen bovenop het salaris uit de cao. 15,1% van de mannen krijgt zo'n toelage, tegenover negen procent van de vrouwen. Omdat zo'n toelage vaak bestaat uit een percentage van het maandsalaris, zijn de toelagen

voor vrouwen ook nog eens gemiddeld lager.

Voor het rapport vroegen de onderzoekers salarisdata op bij de 14 Nederlandse universiteiten. De hoogleraren die tevens medisch specialist zijn, zitten dus niet in dit onderzoek, want die worden be-

taald door de Universitaire Medische Centra waar ze werken. Ook neveninkomsten uit bijvoorbeeld lezingen, boeken, adviesklussen en spin-off bedrijfjes zijn niet meegenomen; het Netwerk hoopt later ook iets over eventuele gender-verschillen bij dat werk te kunnen zeggen.

Beerden wint Onderwijsprijs

Kim Beerden, universitair docent Oude Geschiedenis, ontving tijdens de opening van het academisch jaar de LUS Onderwijsprijs 2016. Ze krijgt een plek in de Leiden Teachers Academy en 25.000 euro voor een onderwijsproject.

Ze was 'vereerd en verrast' met de prijs. 'Het is natuurlijk een beetje een *black box*, je weet niet waarop ze selecteren.' In het juryrapport wordt ze geprezen omdat ze onderzoek en theorie op verrassend en begrijpelijk integreert, en vanwege haar enthousiasme voor haar specialisatie: voedsel en religie in de oudheid.

'Mijn doel is om studenten kritisch na te laten denken', reageert ze. 'Er is geen recept voor goed onderwijs, maar ik hoop dat ik dit met mijn enthousiasme kan bereiken.' Het geld wil ze steken in de professionalisering van het onderwijs voor jonge

universitair docenten, zoals promovendi. Ze wil daarin meer 'blended learning' introduceren. 'Ik gebruik bijvoorbeeld het programma Pitchpeer, waarmee studenten elkaars werk kunnen bekritisieren. Zo leren studenten opbouwende kritiek te geven en te krijgen. Het is ook goed voor de groepsdynamiek, omdat ze ook buiten de colleges met elkaar te maken hebben.' Technisch onderlegd hoeven docenten er niet voor te zijn, zegt ze. Dat is ze zelf ook niet. 'Ik heb pas sinds vorige maand een smartphone.'

Studenten bio-farmaceutische wetenschappen Christophe Momers en Arian Khoshchin kregen de Mr. K.J. Cath-prijs voor hun stichting Edisen. Daarmee geven ze colleges in zorgcentra voor ouderen. De prijs is bedoeld voor medewerkers en studenten die de universiteit in een positief daglicht stellen. **AK**

Koopkracht van studenten daalt

De koopkracht van studenten daalt in 2017, en harder dan die van gepensioneerden. Dat is de conclusie van het Interstedelijk Studenten Overleg (ISO) na een eigen onderzoek, gepresenteerd in het rapport *Kansen & Koopkracht in 2017*.

Er is daarbij gekeken naar het cohort dat valt onder de Wet Studietoelagen: studenten die dus geen basisbeurs meer ontvangen, en naar allerlei trends, zoals de stijging van het wettelijk collegegeld, dit jaar 1984 euro, en de huurprijzen. Het ISO verwacht een daling in koopkracht bij zowel hbo- als wo-studenten en zowel bij studenten zonder en

met aanvullende beurzen, maar bij wo-studenten zonder aanvullende beurs lijkt het effect het grootst te zijn. Zij gaan namelijk eerder op kamers. Het ISO vrees voor de toegankelijkheid van het hoger onderwijs, vooral voor studenten met een minder welvarende achtergrond.

In aanloop naar Prinsjesdag roept het ISO minister van Onderwijs Jet Bussemaker op om maatregelen te nemen. Een van de aanbevelingen van de studenten is het bevriezen van het collegegeld, bij aanvang van de studie. Zo zouden eerstejaars uit 2016 beter weten waar ze aan toe zijn en ook de volgende jaren 1984 euro moeten betalen. **MVV**

Huur: tientje per nacht (inclusief regen)

> Vervolg van de voorpagina

Het aantal aanvragen bij het Housing Office ligt zelfs nog wat hoger dan dat, zegt Judith Jongenelen: namelijk 1293. Maar dat komt volgens haar doordat uiteindelijk toch niet iedereen naar Leiden komt. 'In de eerste week kloppen er altijd studenten aan die zich niet bij ons hebben aangemeld. Gisteren waren dat er een stuk of zeven en vanmiddag verwacht ik er nog zo'n vijftien.' Vooralsnog zijn er 930 internatio-

nale studenten geplaatst. Vorig jaar in de herfst waren dat er 818, na 982 aanvragen.

Ook Brunke bekennt overigens het inschrijfmoment gemist te hebben. 'Toen zat ik voor veldwerk in Oman. Als ik had geweten dat het zo lastig zou worden, had ik me daar toch wel proberen in te schrijven, ook al kost het behoorlijk veel geld.'

'Ik heb me aardig verkeken op de moeite die het in Leiden kost om een woning te vinden', zegt ook postdoc-onderzoeker milieukunde

Daniel Arenas Lagos (29) uit Spanje. 'Leiden is vol', constateert hij. 'Voor mijn promotieonderzoek aan de universiteit van Vigo verbleef ik in Noorwegen en Brazilië, waar kamers voor onderzoekers door de universiteit werden geregeld.'

In Leiden is er onder meer via de Stichting Boerhaave wel een beperkte woningvoorraad voor phd's en postdocs, maar Arenas Lagos kreeg van de universiteit slechts wat tips. 'Ik moest Facebook, Kamernet en de websites van makelaars maar

in de gaten houden.' Vorige week, vier dagen voor hij in Leiden zou arriveren en zijn onderzoek zou aanvangen, plaatste hij in de Facebookgroep 'Zoekt kamer in Leiden' een oproep. 'Een wanhoopspoging, maar het leverde me wel een kamer op, bij een gezin in Noordwijkerhout. Aardige mensen, met twee kinderen en er wordt zelfs voor me gekookt. Maar ik kan er slechts een maand blijven, dus ik ben nog steeds hard op zoek.'

Brunke kan zijn tentje deze week

eindelijk opvouwen. Via een makelaar heeft hij een kamer gevonden in de Leidse volkswijk De Kooi. 'Ik ben er nog niet geweest. Ik heb alleen foto's gezien en ik weet dat ik twee huisgenoten heb. Het is een stuk duurder dan de camping: die is tien euro per nacht, plus 55 cent toeristenbelasting. Maar ik kijk er echt naar uit om weer elektriciteit te hebben. En dat het niet zo koud is 's ochtends vroeg.' Maar aan de andere kant: 'Buiten leven voelt wel avontuurlijk.' **MVV**

‘We kunnen jullie er niet afgooien’

Verantwoordelijkheid ligt nu volledig bij studenten, vindt rector Carel Stolker

‘Jullie zullen het zelf moeten doen!’, zei rector magnificus Carel Stolker maandag tijdens de opening van het academische jaar tegen de studenten in de Pieterskerk. ‘Wij mogen jullie niet meer helpen.’

DOOR VINCENT BONGERS ‘We hebben een beetje gevochten met onze studenten de afgelopen jaren’, zei Stolker. ‘Het ging dan vaak over maatregelen om studenten wat vlotter te laten studeren. Dat was ook wel

nodig. De uitval was erg hoog. Dat is nu wel verbeterd, al weet je niet zeker of dat door de genomen maatregelen komt. Het terugdringen van uitval was ook de wens van het ministerie van Onderwijs. We hebben dan ook prestatieafspraken, wat een ellendig woord overigens, gemaakt met de minister over het terugdringen van uitval.’

Stolker liet duidelijk merken dat het college van bestuur teleurgesteld is in de Tweede Kamer die zich verzet tegen rendementsmaatregelen.

‘Het bindend studieadvies in

het tweede jaar, was een van deze maatregelen. Daar hebben we ontzettend voor op onze donder gehad. De Tweede Kamer vond het een slecht idee, de minister overigens niet. De universiteitsraad vond het niets, de studentenvakbonden ook niet. Toen besloten we er maar mee op te houden. De verantwoordelijkheid ligt nu volledig bij de studenten. We kunnen jullie er niet vanaf gooien, je kunt twaalf jaar doen over je studie. Al raad ik dat niet aan.’

Stolker ging ook in op onderzoek.

‘De verkiezingen komen er aan. Het leek ons een goed idee om extra impuls te geven aan onderzoek. Waar kunnen we als land in uitblinken? We hebben iets bedacht. De veertien universiteiten hebben gezamenlijk een plan gemaakt met de titel ‘De Digitale Samenleving’. We willen Nederland een stoot geven, leidend maken op dit gebied. Denk dan aan horloges en telefoons die onze lichaam en gezondheid monitoren. Of lantaarnpalen die kunnen kijken, luisteren en ruiken. We staan namelijk aan de vooravond

van een digitale revolutie die iedereen raakt.

De universiteit gaat dan ook vier miljoen investeren in *data science* en intensief samenwerken met de andere universiteiten. ‘We nodigen bedrijven en organisaties uit om deel te nemen. Maar ook de overheid moet mee doen. We roepen het nieuwe kabinet op om de overheidsdoelstelling om 2,5 procent van het bruto binnenlands product te besteden aan onderzoek en ontwikkeling. Dat betekent minimaal een miljard euro extra structureel investeren in onderzoek.’

Roeiende Olympiërs gehuldigd

Njord-roeister Nicole Beukers (in de bordeauxrode jurk) heft het glas bij de huldiging op haar vereniging. Bij de Olympische Spelen in Rio de Janeiro behaalde zij met de dames dubbelvier een zilveren medaille. Ook de roeiers van Asopos hebben iets te vieren: Boudewijn Röell haalde brons met de Holland Acht: de eerste in de geschiedenis van de vereniging. Zijn huldiging zal plaats vinden op 19 september. Foto Taco van der Eb

Is het een middagje les? Of een volledige cursus?

Drie op de tien universitair docenten hebben geen basiskwalificatie onderwijs (BKO). Dat zegt het Interstedelijk Studenten Overleg (ISO), dat jaarverslagen van de Nederlandse universiteiten inventariseerde.

Het is een stijging ten opzichte van 2011, maar het ISO zet er wel vraagtekens bij. ‘Als je naar bijvoorbeeld 2011 kijkt, had maar pakweg 20 procent van de docenten een kwalificatie. Die stijging moeten we natuurlijk toejuichen, zegt woordvoerder Jan Sinnige.

‘Maar we weten niet wat de BKO inhoudt. Is dat een middagje les volgen? Of echt een volledige cursus? Dat mogen universiteiten zelf bepalen, dus daar is geen zicht op.’

Daarnaast denkt het ISO dat ‘in

werkelijkheid het probleem nog veel groter is’, omdat promovendi en student-assistenten niet zijn meegerekend. ‘Die staan vaak voor de klas, en bij die groep ligt het percentage waarschijnlijk veel lager.’

Voor universitair onderwijs is een BKO niet wettelijk verplicht. De universiteiten hebben dan ook elk andere eisen voor hun docenten: In Leiden is een BKO verplicht als de docent 0,5 fte of meer lesgeeft, en een aanstelling heeft van minstens een jaar.

Bij twee dagen per week lesgeven is een kwalificatie dus niet noodzakelijk. Leiden heeft de meeste docenten met een kwalificatie: 88,5 procent.

Onderaan staat TU Eindhoven, met 47 procent. **AK**

Studenten krijgen taaltoets Engels

Bachelorstudenten gaan vanaf 2017 een door de universiteit betaalde taaltoets Engels maken. Zakken betekent niet dat deze studenten worden uitgesloten van de master.

De universiteitsraad is blij met het plan, maar wil graag dat de toets wat meer gewicht krijgt.

Dat bleek vorig week maandag tijdens een discussie over het uitvoeringsplan taalbeleid van de universiteit.

Het college trekt de komende drie jaar bijna 2,5 ton uit om alle bachelorstudenten in het tweede en derde jaar een online toets af te laten nemen.

De toets is bedoeld als service. Studenten die de toets niet halen kunnen een cursus volgen bij het Academisch Talencentrum, maar bijspijkeren is niet verplicht. De universiteit is ook bezig met het ontwikkelen van een online cursus.

‘Er gaan wel stemmen op om studenten die de toets niet halen uit te sluiten van de master totdat ze wel het gewenste niveau hebben’, zei rector magnificus Carel Stolker. ‘Want dan ben je gewoon niet goed genoeg. Maar laten we eerst maar eens kijken hoe dit zich ontwikkelt. We hebben met het sneuvelen van het bindend studieadvies in het tweede jaar al gemerkt dat we studenten niet te snel mogen gesturen.’

Informatie aan studenten moet in het Engels en het Nederlands beschikbaar zijn, blijkt uit het plan. Raadslid Fenna Poletiek van de persoonspartij FNV Overheid stelde dat dat bij bepaalde opleidingen eigenlijk overbodig is. ‘Het is een goed idee om bepaalde informatie alleen in het Engels te verstrekken.’

Poletiek is universitair docent cognitieve psychologie. ‘Bij veel opleidingen bij Sociale Wetenschappen zijn alle boeken in het Engels. Moeten we niet bepaalde vakken of opleidingen alleen nog maar in het Engels aanbieden? Het is goed om daar eens over na te denken. De studenten moeten deze taal toch beheersen, ook als je de Nederlandstalige bachelor doet. Nu hebben studenten recht op Nederlandse syllabi en tentamens. Dat is lastig.’

Stolker benadrukte tijdens de vergadering dat de bestuurlijke voertaal aan de universiteit Nederlands is. ‘En dat blijft ook zo. Dat betekent dat een student of medewerker die het Nederlands niet machtig is, niet kan meedoen aan de medezeggenschap. En dan bedoel ik lid worden van een raad. Het is wel mogelijk om lid te worden als je het Nederlands passief beheerst, zodat je de stukken kunt lezen. Veel documenten, bijvoorbeeld verslagrapporten, zijn alleen in het Nederlands beschikbaar. Het is geen bezwaar om in het Engels te discussiëren.’ **VB**

Wie gaat wat betalen?

> Vervolg van de voorpagina

Te Beest: ‘We hebben Bouw Commissie Nederland ingeschakeld, een bureau gespecialiseerd in de analyse van dit soort grote projecten. Die stellen een onafhankelijk onderzoek in naar alle facetten van de bouw. Dus ook naar het pakket van eisen en de aanbesteding.’

Maar wie moet straks de rekening betalen, wilde de raad weten. Te Beest: ‘Er zijn veel aannemers en installateurs bij de bouw betrokken’, legde Te Beest uit. ‘Al deze partijen zijn verplicht verzekerd. Anders mogen ze dit soort werk niet uitvoeren. De verzekeraars doen onderzoek en dan wordt bepaald wie wat gaat betalen.’

Het is nog niet duidelijk welk prijskaartje er hangt aan het rechtzetten van alle fouten. ‘Aannemer Heijmans neemt volledig zijn verantwoordelijkheid als het gaat om de sprinklerinstallatie’, aldus universiteitswoordvoerder Caroline van Overbeeke. ‘Hij wil oplossen wat er niet goed is gegaan. Het vastgoedbedrijf van de universiteit maakt verder de afspraken met de verzekeraar over de schadeafhandeling en herstelwerkzaamheden van de lekkage.’

Faculteitsraadslid en hoogleraar eiwitchemie Marcellus Ubbink vindt dat de problemen niet overreden moeten worden: ‘Vergelijk het met een nieuwbouwhuis.

Als je daar intrekt kom je ook

dingen tegen die nog niet goed werken. Onze verhuizing is best gladjes verlopen. En het was heel prettig dat we in een vroeg stadium input konden geven over de faciliteiten in het gebouw.’

Maar ook scheikunde kreeg te maken met vertragingen. ‘We maken voor ons onderzoek gebruik van NMR-apparaten. Dat zijn hele grote magneten. Die worden supergekoeld en moeten in een zeer stabiele omgeving staan wat betreft temperatuur. Het blijkt nu dat de hallen in het nieuwe gebouw nog niet aan de eisen voldoen. Ze zijn minder stabiel. Er moet nieuwe apparatuur komen om de warmte beter af te voeren. Die afzuiging wordt nu getest.’ **VB**

Herman en ik

Hoe het gedweep verdween

Mare volgt de totstandkoming van *Majoor van het Menselijk Leed*

'Hij wordt zowel verguisd als verafgood. Hij is een zeer belangrijk schrijver.' Dat staat te lezen op de achterzijde van de boeken van de Vlaamse veelschrijver Herman Brusselmans (1957). Het tekstje mag dan met de typisch Brusselmansiaanse bravoure zijn geschreven, wat erin staat klopt: of je houdt van hem of je verafschuwt hem, een tussenweg lijkt niet te bestaan. Welk standpunt je ook inneemt, Brusselmans is onmiskenbaar een auteur met een eigen geluid. Je hoeft maar een paar regels van hem te lezen om vast te stellen dat zijn oneliner 'Iedereen is uniek behalve ik' (die op T-shirts wordt afgedrukt) onjuist is, want je kunt in één oogopslag bepalen of iets wel of niet door hem is geschreven.

Sinds ik bij Prometheus/Bert Bakker een contract tekende om een boek over hem te schrijven, *Majoor van het Menselijk Leed*, dat zal verschijnen ter gelegenheid van zijn zestigste verjaardag, heb ik vaak de vraag moeten beantwoorden: waarom Herman Brusselmans? Hoe kan het dat iemand die zich doorgaans bezighoudt met negentiende-eeuwse auteurs als Willem Bilderdijk, Hendrik Tollens en Nicolaas Beets nu het plan heeft opgevat om te schrijven over deze langharige, vuilbekkende 'smeerlap' (zoals iemand in mijn naaste omgeving hem noemde)? Ook sommige academici zijn er verwonderd over. Zo trok Ton Anbeek, emeritus hoogleraar moderne Nederlandse letterkunde in Leiden, zijn wenkbrauw op toen ik hem over mijn plan vertelde: 'Dus met zoiets houdt de wetenschap zich tegenwoordig ook al bezig.'

Behalve dat Brusselmans' werk de moeite waard is, is hij ook interessant vanwege zijn imago en zijn rol als *star author*. Iedereen weet wie hij is, zelfs zij die nooit een boek van hem hebben gelezen. Uit een onderzoek van het Centrum voor Leesonderzoek van de Universiteit Gent uit 2013, waaraan 20.000 personen deelnamen, bleek dat Brusselmans een naamsbekendheid heeft van honderd procent!

Zelf behoor ik sinds mijn vijftiende jaar tot de groep van liefhebbers, nadat mijn leraar Nederlands mij een exemplaar van het boek *Uitgeverij Guggenheimer* (1999) cadeau deed, dat tijdelijk verboden werd vanwege zijn beledigingen aan het adres van

een bekende Vlaamse modeontwerpster. De leraar vond er zelf maar weinig aan, maar ik was gegrepen door de frisse, vlotte stijl, de grove grappen en het groteske verhaalverloop. Achter elkaar heb ik vervolgens al zijn boeken gelezen en in 2002, in de zesde klas, schreef ik mijn profielwerkstuk over Brusselmans' literaire inspiratiebronnen.

In die tijd was ik een echte fan: ik dacht als Brusselmans en imiteerde hem, bijvoorbeeld door verhalen en gedichten in zijn stijl te schrijven (die ik zelfs naar hem opstuurde, waarop de schrijver vriendelijk opbouwend commentaar leverde), door te schelden op z'n Brusselmans ('Je hebt een bakkes om een zee-koe jaloers op te laten worden') en door de muziek te luisteren van zijn favoriete artiesten (zoals Uriah Heep, Deep Purple en Led Zeppelin). Zelfs ging ik zo ver om in de kroeg van Bocholtz, het dorp waar ik opgroeide, de uitbater om een 'miljaardedju' te vragen: een glas wodka met daarin een theezakje, omdat het hoofdpersonage dat in *Uitgeverij Guggenheimer* veelvuldig drinkt. Het is voor mij dan ook extra bijzonder dat ik hem nu voor mijn boek zo vaak ik wil mag interviewen.

Het gedweep is verdwenen, maar de waardering voor zijn schrijverschap is onverminderd groot. Van geen andere schrijver heb ik meer werken in de kast staan dan van Brusselmans. Dat is ook niet zo vreemd: iemand die meer schrijft, moet nog geboren worden. Van zijn uitgever mag hij maar twee boeken per jaar publiceren. Zonder dat rantsoen zouden het er ongetwijfeld nog meer zijn. Telkens als er weer een nieuwe roman verschijnt, spoed ik mij naar de boekhandel, me bij voorbaat verheugend op het leesplezier dat me te wachten staat. Voor de Brusselmansiaan is de verschijning van elk boek een happening. Daarover gesproken: eergisteren verscheen zijn nieuwste geestkind, *De fouten*.

RICK HONINGS

Universitair docent moderne Nederlandse letterkunde (Dutch Studies) Rick Honings werkt aan een boek over Herman Brusselmans. Op deze plek zal hij regelmatig verslag doen van zijn vorderingen.

De eerste keren

'Zo vies. Ik durfde niets aan te raken'

Ruim zesduizend nieuwe studenten komen er dit collegejaar naar Leiden. *Mare* volgt hun inburgering, van de eerste kamer tot college, tentamen en gala.

Wie: Charlotte Wiersma (19)
Uit: Follega in Friesland
Studie: Economie en recht

'Ineens rook ik een soort tostigeur', vertelt Charlotte Wiersma. Ze had een lamp gekocht voor haar nieuwe studentenkamer en afgelopen zomer hielp haar vader met ophangen. Even dacht ze dat de lucht van buiten kwam, tot ze zich omdraaide. 'Meteen mijn nieuwe huis bijna afgefiikt! De lichtknop zat vast met tape. Niet voor niets: achter de oude lamp had de vorige bewoner een loshangend draadje afgedekt met papier en zilverfolie. En dat begon, als je de knop omzette, heel hard te fikken.'

In december wist ze wat ze wilde studeren. 'Eigenlijk wilde ik heel graag naar Amsterdam. Veel vriendinnen zijn naar Groningen gegaan. Voor ons is dat gemakkelijk, vanuit Friesland. Maar Groningen leek me te simpel. Die stad kende ik al goed. Uiteindelijk werd het Leiden, want dit is de enige stad waar je deze studie kunt volgen.'

Aan haar kamerzoektocht begon ze na de eindexamens. 'Het was de vraag of ik ingeloot zou worden. Er waren

zo'n zevenhonderd plaatsen en twaalfhonderd aanmeldingen. Geen studie en wel een kamer, daar was ik een beetje bang voor. Toen heb ik me ook maar voor bestuurskunde ingeschreven.' Wiersma: 'Ik werd best vaak uitgenodigd voor hospiteeravonden, maar omdat het een uur en drie kwartier met de auto was, ben ik maar één keer geweest. We waren met z'n achten en na ons kwamen er nog eens acht.'

Ze werd niet uitgekozen. 'In hospiteeren had ik geen zin meer.' Toen kwam ze op internet een makelaar tegen. 'Ik zou met mijn moeder drie kamers bekijken en vervolgens moest ik snel reageren. Toen we in Leiden aankwamen, stond er echter nog een moeder met haar dochter voor de deur. Aah, tóch concurrentie, dacht ik. Binnen troffen we een klein kamertje, waarin alle elektriciteitsdraden loshingen, er zaten scheuren in de muren, er lag een vies tapijt en de lamp was kapot. Maar het had wél mooie grote ramen.'

Een andere kamer was groter. 'Maar zonder zulke ramen en een stuk duurder. We gingen ook nog naar zo'n vies huis, overal fruitvliegjes, volle prullenbakken en een overstromende wc. Ik durfde de deur niet eens aan te raken.'

Het werd dus de eerste kamer. 'Met mijn vader heb ik het tapijt eruit gehaald. Daar kwam héél veel stof bij vrij. Ik heb astma en kon daarna dagenlang niet lekker ademen. Nu ligt er laminaat, de muren zijn geschilderd en de lamp

werkt. Tijdens de El Cid-week heb ik er voor het eerst geslapen.'

Haar zes huisgenoten heeft ze nog niet veel gesproken. 'Deze week is

onze eerste huismeeting. Iemand die er al langer woont, vond het wel erg vies geworden. In vergelijking met die andere huizen vind ik het nog relatief

schoon, maar een schoonmaakrooster lijkt me geen slecht idee.'

DOOR MARLEEN VAN WESEL

Foto Marc de Haan

Artist impression van Trix. 'Veren? We weten het niet, en ook niet welke kleur het dier eigenlijk had.' Illustratie Naturalis Biodiversity Center

Trix heeft nog zoveel te vertellen

Het dino-skelet zit vol verborgen verhalen

Vanaf zaterdag is ze dan echt in Leiden te zien: tyrannosaurus Trix. Dinosaurusonderzoeker Anne Schulp groef haar op, onderzoekt haar en werkt mee aan de tentoonstelling in Naturalis. 'We weten nog heel veel niet.'

DOOR BART BRAUN Als negenjarig jongetje vond Anne Schulp een fossiele inktvisshelpt, op vakantie in Duitsland, en nu is hij de enige dinosaurusonderzoeker van Nederland, en een van de weinige wetenschappers in de wereld met zijn eigen tyrannosaurus. 'Het is een beetje uit de hand gelopen', geeft hij toe. 'Maar het is niet mijn skelet hoor, die T-rex is van ons allemaal', haast hij zich om te zeggen. 'We hebben hem met heel Nederland binnen gehaald, we hebben met een team van Naturalis eraan gewerkt. Dat ik daar het inhoudelijke gedeelte van heb mogen doen, is natuurlijk wel ongelofelijk mooi.'

Zaterdag opent Naturalis de tentoonstelling *T-rex in Town*, om alvast te pronken met het nieuwe vlaggenschip. De rest van het museum gaat dicht voor een grote verbouwing: in het nieuwe museum zal 'Trix' de hoofdplaats krijgen.

Schulp heeft maar weinig tijd, benadrukt zijn assistente: hij moet nog met de belichter meekijken, en de rondleiders brieven, er komt nog een televisieploeg, en, en, en... 'Het stoomt hier', zegt hij zelf.

De nog jonge Schulp (Sneek, 1974) ontdekte al gauw dat het verhaal achter zijn fossielen nog interessanter was dan de vondst op zich. Hij ging geologie studeren, legde zich toe op onderzoek naar fossielen en 'zo ben ik langzaam de dino's ingerd'. Na een stage kreeg hij een vaste aanstelling in het Natuurhistorisch Museum van Maastricht, dat een

uitgebreide collectie heeft van mosasauriërs en andere dieren waarvan de resten in de naburige kalksteengroeven te vinden zijn.

Naturalis vroeg Schulp in 2011 om eens mee te denken over het binnenhalen van een grote vleesetende dinosaurus.

'Toen heb ik meteen wat lijntjes uitgegooid, om te zorgen dat iedereen in het Westen van Noord-Amerika wist dat wij op zoek waren naar een T-rex. Zodat als het balletje eenmaal gaat rollen, het ook richting Leiden rolt. Iemand in Wyoming vond een stuk T-rex. Dat bleek later alleen een losse achterpoot te zijn, maar in de buurt bleken wel vijf exemplaren van de *Triceratops* te liggen. Die hebben we toen op de waakvlam gezet, want we wilden eerst een completere tyrannosaurus. Dat gebeurde verbazend rap: in de zomer van 2013 werd Trix gevonden in Montana. Nu hebben we haar én de triceratopsen, want een tyrannosaurus moet ook eten, natuurlijk.'

Was een reproductie niet handiger en goedkoper geweest? Schulp: 'Een replica? Daar hoef je in musea over kunst ook niet mee aan te komen. Dan mis je toch een stuk van de magie. Je kunt natuurlijk wat echte stukken T-rex van de plank kopen, al klinkt dat makkelijker dan het is. Door er zelf een op te graven, heb je niet alleen een skelet, maar het hele verhaal dat je ter plekke te weten bent gekomen. We vertellen niet over T-rexen in het algemeen, maar het verhaal van *onze* tyrannosaurus.'

Trix was, zo blijkt, een dame op leeftijd, met een medisch dossier. Aan de rechterkant van haar snuit heeft een groot abces gezeten, waardoor het bot is aangetast. Op haar linker onderkaak zitten bijtsporen, afkomstig van een andere tyrannosaurus. Ook zijn haar ribben ooit gebroken, en weer genezen.

Dat is echter nog maar het begin

van het onderzoek naar het skelet. Schulp: 'We hebben nu een lading monsters liggen in de massaspectrometers van de Vrije Universiteit. Daarmee kijken we naar de verhoudingen tussen verschillende isotopen van atomen. Bij scheikunde leerde je dat die zich chemisch precies hetzelfde gedragen, maar dat is gelukkig niet helemaal waar.' Zo bestaat er een zeldzame vorm van zuurstof met tien in plaats van acht neutronen in de atoomkern. De mate waarin die vorm in tandglazuur terecht komt, verschilt een heel klein beetje per seizoen. 'Trix had één wisseltand, die nog niet volgroeid was. Aan de hand van de zuurstof-18 in die tand hopen we deze week nog te kunnen zeggen in welk seizoen ze is overleden.'

Op een vergelijkbare manier zegt het gehalte van bepaalde calcium-isotopen iets over de plek van je fossiel in de voedselketen. Schulp hoopt dat het cijfer hem iets leert over hoeveel botten een tyrannosaurus opschrokte. 'Daar weten we eigenlijk nog niets van. De verhouding tussen verschillende strontium-isotopen wordt anders als je op een granietbodem woont, of op bijvoorbeeld een zandvlakte. Als het Nederlands Forensisch Instituut een lijk binnenkrijgt van iemand met lang haar, dan kunnen ze dankzij strontiumisotopen zien waar die persoon is geweest. Ze knippen het haar in stukjes, en gaan meten: de laatste paar weken laat het haar een typisch Nederlands patroon zien, maar daarvoor zat hij of zij blijkbaar in het buitenland. Dat kunnen we op de VU ook doen met deze T-rex. En wat blijkt? Dat beest doet iets, twee keer per jaar. Migreert ze? Misschien wel omdat de hadrosaurussen die ze at dat deden? Er valt echt nog heel veel te onderzoeken.'

Andere dingen blijven voorlopig nog een raadsel. Had de tyrannosau-

Naturalis-onderzoeker Anne Schulp. 'Een replica? Daar hoef je in musea voor kunst ook niet mee aan te komen.' Foto Naturalis/Marten van Dijk

rus echt veren op zijn kop, zoals op de posters? 'We weten het niet. Bij de voorouders zijn wel afdrucken van veren gevonden. We weten wel dat het voor zulke grote dieren moeilijk is om warmte kwijt te raken, dus dat ze waarschijnlijk geen dikke Pinovacht hadden. De T-rex-kuikentjes hadden misschien wel dons. En misschien hadden volwassen exemplaren sierveren om aandacht mee te trekken bij de balts. We weten het

niet, en ook niet welke kleur het dier eigenlijk had.'

Als je nou zo'n unieke baan hebt, en aan zo'n uniek fossiel mag werken, durf je dan ooit je baas nog om iets nieuws te vragen? 'Nou, het lijkt me toch ook wel gaaf om zo'n enorme langnek-dino te hebben. Er waren er van meer dan 34 meter lang. Dat we dan weer het museum moeten verbouwen? Tsja, dat zijn problemen die je graag hebt, toch?'

Tentoonstelling: T-rex in Town

Vanaf zaterdag 10 september in het Pesthuis (de rest van Naturalis is dicht wegens verbouwing en gaat eind 2018 weer open)

Kaartjes zijn alleen online te koop, en kosten € 13,50 voor volwassenen. Met je museumjaarkaart is het gratis, maar je moet dan nog

steeds een kaartje reserveren omdat Naturalis veel toeloop verwacht. Voor een euro extra kunnen toeristen een kaartje kopen voor de 'T-rex-trein', die overigens geen trein is maar een pendelbusje. Hij rijdt van Naturalis naar Leiden Centraal en de Leidse binnenstad.

5000 euro voor jouw plan over beter contact tussen internationale en Nederlandse studenten!

Heb jij een creatief idee hoe je het contact tussen Nederlandse en internationale studenten kunt verbeteren? Van de 23.000 studenten aan de Universiteit Leiden zijn er ruim boven de 2000 afkomstig uit het buitenland. In Leiden en Den Haag lopen 110 nationaliteiten rond. Hoe mix je die goed met elkaar? Bedenk een plan daarvoor en je maakt kans op maximaal 5000 euro om dat te kunnen uitvoeren.

Waarom deze prijsvraag?

De prijs wordt uitgelooft door het Van Bergen Fonds. Het Van Bergen Fonds is in 2005 opgericht, bij het afscheid van Joris van Bergen, toenmalig vice-voorzitter van het College van Bestuur. Het doel van het Van Bergen Fonds is om contacten tussen Nederlandse en internationale studenten te stimuleren.

Veel internationale studenten volgen een uitwisselingsprogramma in Nederland of komen hier hun master doen. In de tijd dat zij hier zijn, ontmoeten zij graag Nederlandse studenten om zodoende de Nederlandse mensen en cultuur beter te leren kennen. Ook voor Nederlandse studenten is dit een

mooie kans om andere culturen te leren kennen en hun wereldperspectief te vergroten. De wereld waarin zij zullen gaan werken is immers ook veelal internationaal.

Het in contact brengen van Nederlandse en internationale studenten sluit naadloos aan bij het speerpunt van de Universiteit Leiden om de internationalisering van de academische gemeenschap te versterken.

Wie kan een plan insturen?

Iedereen uit de Leidse academische gemeenschap kan een plan insturen. De prijs gaat naar de persoon, groep of organisatie die het beste innovatieve plan instuurt. Met de prijs is het de bedoeling dat het winnende plan daadwerkelijk wordt uitgevoerd.

Wat voor soort plannen kun je indienen? Denk aan:

- Het organiseren van activiteiten rond colleges of werkgroepen waar meerdere internationale studenten aan deelnemen.
- Mogelijk maken dat nieuw aangekomen internationale studenten kunnen deelnemen aan culturele

of sportieve activiteiten samen met Nederlandse studenten (bijv. een koor, een orkest, een band, een klein ensemble, een dans club of sportclubs).

Bekijk op de website wat de winnaars van de afgelopen jaren hebben gedaan:
<http://organisatie.leidenuniv.nl/van-bergen-fonds/>

Hoe dien je je plan in?

We zijn benieuwd naar jouw plan. Je kunt het in het Engels insturen via de website (<http://organisatie.leidenuniv.nl/van-bergen-fonds/>) in pdf-formaat.

Insturen vóór 21 oktober 2016!

De criteria en wedstrijdreglementen kun je op de website vinden.

Universiteit Leiden

Maretjes

De prijs voor een Maretje bedraagt €9,- per 30 woorden, opgegeven via redactie@mare.leidenuniv.nl uiterlijk t/m maandag 16.00 uur. Maretjes aangeboden voor commerciële doeleinden worden niet geplaatst, evenmin als Maretjes waarin zaken worden aangeboden die de waarde van 4.500 euro te boven gaan.

Doe meer met je kennis! Vrijwilligers gezocht voor één uur per week **bijles en huiswerkbegeleiding** op verschillende locaties of bij de leerling thuis. Onderwijswinkel, Driftstraat 77, ma, wo en do 15-17u. Tel. 071-5214256. E-mail: hdekoomen@owwleiden.nl.

Minder stress, meer plezier en energie in je leven? Young Adults **Yoga** 16-36 jaar. Elke **maandag** 16.30 en **woensdag** 20 uur. Vanaf 6 euro per les. www.studentenyogaleiden.nl Aanmelden voor een proefles: chiara@guruaanhuis.nl.

Zangles (coaching) krijgen van een vakkundige en gepassioneerde docent. **Pop, jazz en musical.** Les overdag in Leiden. Voordelig **studententarief.** Bel voor een **gratis proefles.** Docent: Norman Ebicilio 06-45308413 / close2harmony@gmail.com

Lezing: Het mysterie van Bewustzijn: Hart en Denken. Door Stichting I.S.I.S. **Woensdag** 20 sept, 19.45 uur. Plaats: Galerie Café **Leidse Lente**, Haagweg 4, Leiden. www.stichtingisis.org

Maretjes extra

Maretjes-extra zijn bedoeld voor semi-commerciële instanties. De prijs voor een Maretje-extra is €23,- incl. BTW voor elke vijftiendertig woorden. U kunt deze

advertenties uiterlijk op de vrijdag vóór het verschijnen van Mare opgeven bij Bureau van Vliet B.V., postbus 20, 2040 AA Zandvoort, telefoon 023-5714745. E-mail: Zandvoort@bureauvanvliet.com

Aan de slag als **Studie Nanny at Home** (regio Utrecht)? Vind jij het leuk om **tóp-studiebegeleiding** aan kinderen van groep 5 t/m examenjaar VO te geven? Wij zoeken **jou!** Ga naar www.studienannyathome.nl, bel ons 030 2740430 of mail ons je cv info@studienannyathome.nl.

Ben jij (bijna) afgestudeerd? En op zoek naar een **baan** in de **ICT**? Wij zoeken een **aanstormende consultant** die verantwoordelijk wordt voor het ondersteunen van onze klanten bij de inrol en het gebruik van ons **zorginformatiesysteem** Wie komt bij ons werken? Zie www.miconsultancy.com/vacature

Het Collegium Classicum cui nomen M.F. heeft bedroefd kennis genomen van het overlijden van zijn erelid

Prof. dr. J.P. Gumbert

23 januari 1936 - 18 augustus 2016

Emeritus hoogleraar Westerse Paleografie en Handschriftenkunde aan de Universiteit Leiden

Peter Gumbert was vanaf 1956 als lid verbonden met ons vakdispuut en werd in 1963 vanwege zijn grote inzet erelid. Tot op het laatste moment bleef hij betrokken bij M.F.

Academische Agenda

Mw. A.M. Gram hoopt op donderdag 8 september om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Mechanisms of immune evasion in Epstein-Barr virus infection'. Promotoren zijn Prof. dr. R.C. Hoebe en Prof. dr. E.J.H.J. Wiertz.

Mw. L. Sewalt hoopt op donderdag 8 september om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Patterns in natural systems'. Promotor is Prof. dr. A. Doelman.

Mw. A.S. Wiekmeijer hoopt op donderdag 8 september om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'In vivo modelling of normal and pathological human T-cell development'. Promotor is Prof. dr. F.J.T. Staal.

Mw. N.J. van Leersum hoopt op donderdag 8 september om 16.15 te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Evaluating and improving quality of colorectal cancer care'. Promotor is Prof. dr. R.A.E.M. Tollenaar.

Prof. Dr. O.C. Meijer zal op dinsdag 13 september een oratie houden bij de benoeming tot hoogleraar bij de faculteit Geneeskunde met als leeropdracht Moleculaire Neuro-endocrinologie van corticosteroiden. De titel van de oratie is 'Cortisol van kop tot teen. Over goed en kwaad van een stresshormoon'.

Mw. M.A. Perry Fauré hoopt op dinsdag 13 september om 10.00 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het

proefschrift is 'La dimensión internacional del pensamiento político Chileno'. Promotor is Prof. dr. P. Silva. **Dhr. M. Alvarez** hoopt op dinsdag 13 september om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Paradiplomacia en las relaciones chileno-argentinas: La integración desde Coquimbo y San Juan'. Promotor is Prof. dr. P. Silva.

Mw. L.K. Morabito hoopt op dinsdag 13 september om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Radio Galaxies at Low Frequencies: high spatial and spectral resolution studies with LOFAR'. Promotor is Prof. dr. H.J.A. Rottgering.

Mw. A. Feldmeier hoopt op dinsdag 13 september om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'The assembly history of the Milky Way nuclear star cluster'. Promotoren zijn Prof. dr. H.J.A. Rottgering, Prof. dr. N. Neumaier en Prof. dr. G. van de Ven.

Mw. S. Shahnahpur hoopt op dinsdag 13 september om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Words and Laments: A Narratological Analysis of Esmā'il Fasih's War Novel, The Winter of 1983 (Zemestān-e 62)'. Promotor is Prof. dr. I.B. Smits.

Mw. H.D. Devalla hoopt op woensdag 14 september om 10.00 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Don't skip a beat: studying cardiac rhythm with human plu-

riotent stem cell-derived cardiomyocytes'. Promotoren zijn Prof. dr. C.L. Mummery en Prof. dr. R. Passier. **Mw. S.N. Hofstede** hoopt op woensdag 14 september om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Optimization of care in orthopaedics and neurosurgery'. Promotor is Prof. dr. T.P.M. Vliet Vlieland.

Mw. H. Mazepus hoopt op woensdag 14 september om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is 'What makes authorities legitimate in the eyes of citizens?'. Promotoren zijn Prof. dr. A.W.M. Gerrits en Prof. dr. I.C. van Biezen.

Dhr. D.M. Soliman hoopt op donderdag 15 september om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Of Marks and Men: The functional and historical context of the Workmen's Marks'. Promotor is Prof. dr. O.E. Kaper.

Mw. J. Wang hoopt op donderdag 15 september om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Rechtsgeleerdheid. De titel van het proefschrift is 'Trends in social assistance, minimum income benefits and income polarization in an international perspective'. Promotoren zijn Prof. dr. C.L.K. Caminada en Prof. dr. K.P. Goudswaard.

Mw. E.M. Fenema hoopt op donderdag 15 september om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Treatment quality in times of ROM'. Promotoren zijn Prof. dr. F.G. Zitman en Prof. dr. N.J.A. van der Wee.

alzheimer nederland

Help Alzheimer overwinnen. Dan hoeft niemand zichzelf te verliezen.

www.alzheimer-nederland.nl

Overvliegende vonken vangen

Psychologen proberen op Lowlands liefde te betrappen

Kun je verliefdheid voorspellen aan de hand van hartkloppingen, zweet en de grootte van pupillen? Leidse psychologen zochten naar het antwoord en lieten op Lowlands bezoekers blinddaten. 'Misschien moeten we het alcoholpromillage naar beneden bijstellen.'

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN Onder het gedreun van de bas kijken bezoekers naar een omgebouwde scheepscontainer met geblindeerde ramen. Daarbinnen worden stelletjes willekeurig aan elkaar gekoppeld. Een meisje van rond de twintig duwt een blonde jongen naar voren: 'Hij wil ook meedoen!' De jongen kijkt wat ongemakkelijk maar knikt. Helaas, de lijst is vol.

'En jij dan?' lacht hij naar een van de onderzoeksassistenten die het experiment begeleiden. Helaas, maar proberen kan altijd.

Op Lowlands liepen de hormonen hoog op. Eind augustus maakten Leidse wetenschappers Eliska Prochazkova, Friederike Behrens en Mariska Kret er handig gebruik van de klamme handen en knikkende knieën. Ze koppelden op het muziekfestival willekeurige vreemdelingen aan elkaar voor een datingsexperiment. Doel: uitvinden of je aantrekkingskracht kan voorspellen aan de hand van allerlei onvrijwillige lichaamsfuncties. Denk aan zweet, hartslag en de grootte van je pupillen.

De kandidaten zijn niet aan te slepen, zegt Luisa Prochazkova, die haar zus Eliska assisteert bij het experiment. Vooral mannen willen graag. 'Die stonden dag één al in de rij.' Uit een pool van 50.000 bezoekers kan iedereen tussen de 20 en 35 zich aanmelden. De enige voorwaarden: je moet single zijn, en niet te dronken. Mensen die single zijn staan toch anders in het experiment, legt Kret uit. Zij leidt de onderzoeksgroep. 'Het kan invloed hebben op de resultaten.'

Een paar biertjes mag wel. Maar

Potentiële tortelduifjes doen op Lowlands mee aan het datingsexperiment van Leidse psychologen. Onderzoekster Mariska Kret: 'Zo'n bril kost twintigduizend euro. Als dat maar goed gaat.' Foto Andreas Terlaak

die hakken er op dag twee toch iets harder in. Het maximale alcoholpercentage dat kandidaten mogen hebben is 1 promille, oftewel een biertje of vijf, zes. Dat maakt iemand met een flinke alcoholtolerantie al lekker aangeschoten, maar door de warmte en de vermoedheid van een nacht feesten gaat het wel wat sneller. Dan is vijf bier opeens heel veel.

'Misschien moeten we het toch maar naar beneden bijstellen', zegt assistente Evy van Berlo vertwijfeld als ze kandidaat Thom heeft getest. Hij scoorde onder de limiet, maar valt bijna van zijn stoel. Kret zegt het even aan te kijken. Er zijn meer zorgen over de apparatuur: 'Ze krijgen brillen op van twintigduizend euro. Als dat maar goed gaat.'

De potentiële tortelduifjes worden, na een alcoholtest en vragenlijst, volgeplakt met sensoren. Dan

worden ze tegenover elkaar gezet in een omgebouwde scheepscontainer. Ze kunnen elkaar niet zien: in het midden van de tafel is een gordijntje en ze mogen niet praten tot het experiment begint. Dan gaat het gordijntje open en zien ze elkaar een paar seconden, zodat de reactie op de eerste indruk kan worden gemeten. Ze krijgen een vragenlijst. Dan mogen ze twee minuten met elkaar praten. Weer een vragenlijst. Als het gordijntje voor de laatste keer opengaat, moeten ze elkaar twee minuten zwijgend aankijken. Op de laatste vragenlijst kunnen ze aangeven of ze elkaar weer willen zien. Als dat zo is, geven de onderzoekers achteraf de emailadressen door.

Achtereengordijn volgen Behrens en Prochazkova alles. Op schermen zien ze precies hoe de lichamen van de proefpersonen op elkaar reage-

ren en via de brillen kunnen ze als het ware met hen meekijken. De een kijkt schichtig alle kanten op, terwijl de ander juist op een bepaald lichaamsdeel fixeert. De bril meet ook de grootte van de pupillen. 'Als mensen elkaar voor het eerst zien, zie je de data omhoogschieten', zegt Prochazkova. 'Hartslag, zweet. Je ziet het meteen.' Door de data te synchroniseren kunnen ze zien of de kandidaten op hetzelfde moment dezelfde emotie hebben. Oftewel, ze kunnen zien wanneer de vonk overspringt.

Als het experiment voorbij is, verlaten de kandidaten apart de container. Voor hen is het nog even afwachten. Thom, die eerder bijna van zijn stoel viel, is een beetje teleurgesteld na zijn date. 'Ik vond haar eigenlijk niet zo leuk.'

Een echte match komt niet zo vaak voor, zegt Prochazkova. 'Het

blijkt toch lastig. Vaak vindt de een de ander wel leuk, maar dan is het niet wederzijds. Maar soms willen ze elkaar wel nog een keer zien om het alsnog een kans te geven.'

De onderzoeksters kijken of mensen emoties van elkaar overnemen als ze elkaar aantrekkelijk vinden. 'Mensen besmetten elkaar met emoties. We kijken of dat hun beslissingen beïnvloedt', zegt Kret. Oftewel: beslissen mensen die even hard gaan zweten en van wie de harten even hard kloppen dat ze elkaar weer willen zien?

Het experiment is een onderdeel van een groter onderzoek, waarbij wordt gekeken hoe het besmetten van emoties de keuzes beïnvloedt van mensen in verschillende situaties. 'Dit is keer gaat het over daten. Volgende keer kijken we hoe dit werkt in situaties waarin mensen bijvoorbeeld moeten samenwerken, of waarin ze juist tegen elkaar worden opgezet.'

Lowlands is de ideale plek voor een datingsituatie. 'We hoeven niets te simuleren, veel mensen hier zijn al op zoek naar iemand. Een natuurlijke setting, dus. Wij meten gewoon wat er gebeurt.'

De onderzoeksters hoopten op minstens 25 stelletjes, maar dit werden er uiteindelijk 39. Elf daarvan wilden elkaar weer zien. Zes vonden elkaar ook echt leuk. Kret: 'Die willen echt met elkaar gaan daten. Die gaan we volgen, zodat we kunnen zien of het ook succesvolle matches zijn.' De stelletjes houden de onderzoekers op de hoogte met vragenlijsten.

Het duurt nog een maand of zes voordat alle data zijn geanalyseerd, vermoedt ze. 'We hebben zoveel! Gezichtsuitdrukkingen, temperatuur, hartslag, zweet... dat is een enorme klus.' Ze denkt dat de data gaan aantonen dat aantrekkingskracht op deze manier voorspeld kan worden. 'Maar het duurt nog even voordat we daar iets over kunnen zeggen.'

Het experiment is nog niet af. 'Op 17 september, tijdens de Nacht van Kunst en Kennis doen we het nog een keer, in het Academiegebouw.'

NIEUW!

DEFENSIE COLLEGE

EEN BIJBAAN WAARIN JE WERKT AAN JE LEIDERSCHAPSKWALITEITEN?

WERKSTUDENT BIJ DEFENSIE

WAT HOUDT HET IN?

Als werkstudent heb je een bijbaan van een aantal uur per week bij Defensie, waar je opdrachten uitvoert die passen bij jouw studierichting en interesses. Met je werk draag je bij aan vrede en veiligheid in Nederland en daarbuiten. Jij leert de bijzondere wereld van Defensie beter kennen en traint je leiderschapsvaardigheden, wij profiteren van jouw frisse blik en actuele kennis op een specifiek vakgebied. Win-win dus!

WAT HEB IK ERAAN?

- Je ontvangt uiteraard een passend salaris.
- Je krijgt goede begeleiding en kunt profiteren van ervaren militairen met zeer specialistische kennis op jouw vakgebied.
- Je kunt vakken volgen aan de Nederlandse Defensie Academie (NLDA).
- Je mag deelnemen aan masterclasses over leiderschap, doorzettingsvermogen en teamwork.

- Je doet relevante werkervaring op binnen een unieke organisatie.
- Je draagt als militair al tijdens je studie bij aan vrede en veiligheid.

OKÉ, VERTEL ME MEER!

Dat doen we graag. Kijk voor meer informatie en hoe je kunt solliciteren op werkenbijdefensie.nl/werkstudent.

Bucket List

71

Things You Should Do While At Leiden

Going Out

- 1. Fall/jump into a canal
- 2. Party at all five of the large student fraternities
- 3. Go clubbing at HiFi on Tuesday night
- 4. Order a beer in Dutch
- 5. Sample The Hague's nightlife
- 6. Wake up somewhere without knowing where you are
- 7. Visit a real Leiden pub, such as De Pomerans, De Rembrandt, Ons Hoekje or somewhere similar
- 8. Look for a club or sub-fraternity that focuses on an outdoor activity - canoeing, hunting, climbing, collecting fossils, whatever - and go away with them for a weekend
- 9. Throw out clothes because they will never be the same again after last night
- 10. Catch the night train
- 11. Miss the last train
- 12. Zooien (= slam dancing for frat boys)

Culture

- 36. Visit all the museums in Leiden
- 37. Go to a jazz concert at De Twee Spieghele
- 38. Visit the Leiden International Film Festival
- 39. Go to a gig in Gebr. De Nobel
- 40. Visit a student play
- 41. Go to Werfpop
- 42. Read a book for fun - many people forget that reading can be fun after secondary school
- 43. Visit the Burcht of Leiden
- 44. Find out who Zangeres Zonder Naam, Rubberen Robbie and Barry Badpak are

University

- 45. Take at least one course that is not part of your programme (Studium Generale is allowed)
- 46. Attend a thesis defence ceremony or inaugural lecture
- 47. Recognise the Rector Magnificus
- 48. Take a course at LAK
- 49. Go to lectures with a hangover
- 50. Have a picnic in the botanical gardens (= Hortus - admission is free for students)
- 51. Do some cramming in the library of another faculty so you don't meet anyone you know
- 52. Get a mention/your picture in Mare
- 53. Go to Leiden University in The Hague
- 54. Work all night to finish a paper
- 55. Pass an exam without trying
- 56. Pass an exam after lots and lots of extremely hard work

At Home

- 13. Throw a party at your house
- 14. Break into your own house because you have locked yourself out
- 15. Snog someone who's not from Leiden
- 16. The moment the sun shines, carry all the sofas outside and drink beer on the pavement with your housemates
- 17. Drugs - even if it's only something from a smart shop
- 18. Mop up after a leak
- 19. Keep a plant alive
- 20. Throw out a pan or barbecue because you're too lazy to clean it
- 21. Discover a new type of fungus on the dirty dishes you forgot to clean; you win extra points if the common variety of fungus that was growing on it is killed off by another kind
- 22. "Flip" a housemate (= turn his/her mattress over while he/she's sleeping on it)

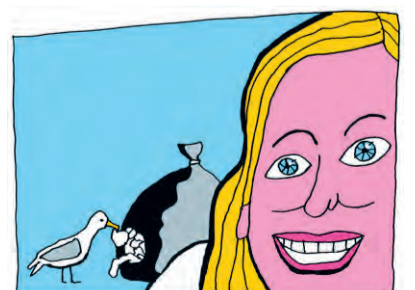
Food and drink

- 23. Drink 'zwevertjes' at Roebels
- 24. Eat hutsport during Leidens Ontzet (Leiden's Relief) (2 and 3 October)
- 25. Eat at one of the restaurants run by Augustinus and/or Quintus
- 26. Eat a suspect shawarma pita after two in the morning
- 27. Eat a raw herring
- 28. Breakfast at Hema
- 29. Go on a date at La Bota
- 30. Eat a Friese Pof from Us Bertus, the baker's
- 31. Eat a cheese-fondue roll from Foodtruck De Fransoos
- 32. When you run out of cash, desperately throw all your leftovers together and hope it's edible
- 33. Eat a takeaway in Van der Werfpark
- 34. Go to an exotic food store, buy stuff you've never seen before and try to cook something with it. Using Google for help is allowed.
- 35. Bike to the beach and have a barbecue there

Leiden

- 57. Stand there, cursing, at the bike storage at Central Station because your bike has been stolen by municipal officials or some other bike thieves
- 58. Speak Dutch with a genuine Leiden accent
- 59. Let yourself get locked into the Burcht/university building/... and spend the night there
- 60. Find at least ten 'hofjes' (courtyards); this could be during the annual hofjes concerts, but it's also fun to discover them without using a map
- 61. Celebrate 3 October. Bonus points if it's pissing down
- 62. Go on a safari to see the decorations in the Kooi district at Christmas or during the European/World Cup (football)
- 63. Take part in Orientation Week Leiden (OWL)
- 64. Row a boat around the canals
- 65. Visit the Meelfabriek before the redevelopment starts
- 66. Shout 'Koekeroe' (and find out what it means)
- 67. Take a selfie with a seagull
- 68. Grumble about tourists taking selfies with gulls
- 69. Catch a glimpse of the Mayor
- 70. See the inside of the Pieterskerk

And Last But Not Least:

- 71. Write your name on the walls of the Zweetkamertje - which could be something of a challenge if you don't actually graduate

Guillotine met kamelensteak

Tirannie genieten tijdens de Nacht van de Dictatuur

Dit weekend wordt in Den Haag, Amsterdam en Rotterdam de Nacht van de Dictatuur gehouden. Na een copieus 'dictator diner' is het tijd voor een serieuze boodschap: 'De rechtstaat staat onder druk.'

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN Het lievelingskostje van Khaddaffi was kamelenvlees met couscous. Mussolini kon je wakker maken voor *ciambellone*, een soort cake dat op tulband lijkt. Proef het zelf: op 9 september kan je aanschuiven bij het dictatordiner, waar de lievelingsgerechten van bekende dictators worden geserveerd. Gebaseerd op het kook- en geschiedenisboek *Dineren met dictators* van Victoria Clark en Melissa Scott. Als student kan je voor 37 euro mee-eten.

Het is het eerste programma-onderdeel van de Nacht van de Dictatuur, die dit weekend in Den Haag wordt gehouden. De rest van de avond is gevuld met lezingen en films over rechtsstaat, doodstraf en democratie. Ook onthult Museum de Gevangenenpoort een nieuwe aanwinst: een vers gerestaureerde achttiende-eeuwse guillotine. De onthoofdingsmachine werd in 2015 al aangeschaft, en is nu klaar voor publiek.

Het museum onderzoekt nog of en hoe vaak de aangeschafte guillotine gebruikt is. 'In Nederland is hij in ieder geval niet gebruikt', zegt een woordvoerder. 'Maar hij zal in Frankrijk niet ongebruikt in een hoekje hebben gestaan.' De Fransen introceerden het apparaat na de

Affiches van de Nacht van de Dictatuur met v.l.n.r. Kim Jong-un, Fidel Castro en Bashar Assad. Foto PR

Frans Revolutie als een humane en vooral efficiëntere vorm van executie. Het werd in Nederland uiteindelijk samen met de doodstraf afgeschaft in 1870. Toch werd de guillotine in de rest van Europa nog lang gebruikt: de laatste onthoofding vond plaats in 1977, in Frankrijk. En in België mocht wettelijk gezien de guillotine nog gebruikt worden tot 1996, toen de doodstraf daar uit het strafwetboek werd verwijderd.

Nog niet zo lang geleden, dus. 'De afschaffing van de doodstraf is relatief nieuw', zegt jurist Ben Croon, een van de gastsprekers. Hij schreef het boek *Van Gifbeker tot guillotine*, waarin hij aan de hand van verhalen de verhouding tussen rechtsstaat en volk verkent. De andere rondleiders zijn Floortje Beuming van Amnesty

International en advocaat Bart Stapers, die tientallen ter dood veroordeelde gevangenen in het buitenland bijstond.

'Vaak worden democratische waarden en de afschaffing van de doodstraf in een adem genoemd, maar dat is een misvatting', zegt Croon. 'Het was een langdurig proces voordat de doodstraf hier werd afgeschaft. In veel democratische samenlevingen bestaat het gewoon nog. Denk aan Indonesië, Japan en niet te vergeten: de VS.'

Zelf is hij tegen de doodstraf. 'Het is niet aan de mens een ander te doen. Daarnaast, zoals we ook zien in de VS, kan het ook fout gaan. Je weet nooit honderd procent zeker of iemand schuldig is. De vraag is, wat is de zin van een straf? Genoegdoe-

ning voor het slachtoffer, het verbeteren van de schulden of gebruiken we het als afschrikmiddel? De doodstraf is bijna meer een maatregel dan een straf: de crimineel wordt verwijderd uit de maatschappij.'

De onafhankelijke rechtsstaat in West-Europa 'staat onder druk', vindt Croon: 'De media is een vierde macht, en politici beïnvloeden de rechtssprekende macht. Denk aan bezuinigingen en voorbarige uitspraken over rechtszaken. De scheiding der machten raakt uit balans. Het zijn zorgelijke ontwikkelingen.'

Nacht van de Dictatuur vrij 9 sept in Den Haag en Amsterdam, za 10 sept in Rotterdam zie www.nachtvandedictatuur.nl

FILM

DE BUURT
Notting Hill
Ma 12 september, 20.00, gratis

KIJKHUIS
Inherit The Wind (1960) met een inleiding van Jerfi Uzman
Vr 15.00

MUZIEK

DE BUURT
Vinyl Record ExtraVaganza met o.a. Kraak & Smaak

Vr 9 september 17.00 – 23.00, gratis
Sowieso x Zomerjam
Za 10 september 14.00 – 23.00, gratis

DE NOBEL

Singlefeestje
Vr 9 september 23.00, €10,-

VRIJPLAATS

Down To Fleurt – R&B DJ Night

Vr 9 september 22.00

MAYIN (live) + DJ Sam van Tielhoven

Za 10 september 21.00

THEATER

OPENLUCHTTHEATER LEIDSE HOUT

PS! Theater: Ons Hart
Za 10 september 20.00, €11,00

LEIDSE SCHOUWBURG

Aan de Arbeid!
Wo 14 september 20.15, €7,50

DIVERSEN

RIJKSMUSEUM VAN OUDHEDEN

Tentoonstelling: Romeinse kust t/m 25 september

Tentoonstelling: Egypte. Land van onsterfelijkheid

Tentoonstelling: Vlijmscherp verleden t/m 2 oktober

SIEBOLDHUIS

Tentoonstelling: Strijd om de macht. Prenten van Takeda Hideo

10 september t/m 27 november

Tentoonstelling: Arita. Schilderijen van Debora Makkus

10 september t/m 27 november

HORTUS BOTANICUS

Tentoonstelling: Japan en Von Siebold t/m 30 oktober

PROGRAMMA STUDIUM GENERALE NAJAAR 2016 (1) www.studiumgenerale.leidenuniv.nl

Studium Generale organiseert brede activiteiten voor studenten, medewerkers, alumni en andere geïnteresseerden die graag over de grenzen van hun vakgebied heen kijken.

Tenzij anders vermeld geldt: **TOEGANG IS GRATIS! GEEN AANMELDING NODIG. IEDEREEN IS WELKOM!** (Kom wel op tijd, want vol = vol!)

Voor een uitgebreid programma zie: www.studiumgenerale.leidenuniv.nl Voor een papieren programmaboekje mail uw postadres naar studiumgenerale@sea.leidenuniv.nl

SERIE: GLOBAL CHALLENGES

WOENSDAG 5 OKTOBER 2016

The American Elections

Eduard van de Bilt en Brandon Zicha

TIJD & LOCATIE

19.00 UUR

Auditorium, Leiden University College, Anna van Buerenplein 301, Den Haag, Voertaal Engels

In verband met beperkt aantal plaatsen graag aanmelden via

www.studiumgenerale.leidenuniv.nl

SERIE: WAT IS FILOSOFIE

Een historisch systematisch overzicht door Herman Philipse

MAANDAG 12 SEPTEMBER 2016

Van Newton tot Kant

Revoluties in natuurkunde en filosofie

MAANDAG 19 SEPTEMBER 2016

Weerleggingen van de Kantiaanse conceptie

De ontroning van de theoretische wijsbegeerte

MAANDAG 26 SEPTEMBER 2016

Contemporaine concepties

De continentaal-analytische kloof

TIJD & LOCATIE

19:30 - 21:15 uur

Zaal 019, Lipsiusgebouw, Cleveringaplaats 1, Leiden

Er worden door Home Academy geluidsopnames gemaakt

SERIE: HET LANGE LEVEN VAN IMPERIA

Opkomst, ondergang en nalatenschap

DINSDAG 13 SEPTEMBER 2016

Beelden van het Romeinse Rijk

Miguel John Versluys

DINSDAG 20 SEPTEMBER 2016

Het centrum van de wereld

Het Perzische rijk van de Sasaniden (224-651)

Ab de Jong

DINSDAG 27 SEPTEMBER 2016

The Splendor of Timurid Art and Architecture (1370-1506)

Elena Paskaleva

DINSDAG 04 OKTOBER 2016

De crisis en het behoud van het Chinese Keizerrijk tijdens de Song-dynastie (960-1279)

Hilde de Weerd

DINSDAG 11 OKTOBER 2016

Eenheid in verscheidenheid in het rijk van de Grootmogul

Jos Gommans

DINSDAG 18 OKTOBER 2016

De Mongolen (1206-1294) niet langer tussen 'Pax Mongolica' en het 'Tataarse juk'

Gabrielle van den Berg

DINSDAG 25 OKTOBER 2016

Het Heilige Roomse Rijk en de Habsburgers

Jeroen Duindam

TIJD & LOCATIE

19:30 - 21:00 uur

Zaal 019, Lipsiusgebouw, Cleveringaplaats 1, Leiden

SERIE: WAT BEZIELT DE UNIVERSITEIT?

DONDERDAG 6 OKTOBER 2016

Staat van de geesteswetenschappen

Kitty Zijlmans

TIJD & LOCATIE

19:30 - 21:15 uur

Klein Auditorium, Academiegebouw,

Rapenburg 67-73, Leiden

Van te voren aanmelden via

www.studiumgenerale.leidenuniv.nl

SERIE: HET SPEKTAKEL VAN DE STAD

WOENSDAG 21 SEPTEMBER 2016

De stad verbeeld als stromen van mensen in verschillende ritmes en stelsels

Helen Westgeest

WOENSDAG 28 SEPTEMBER 2016

Wonen in de stad

Sophie Rousseau

WOENSDAG 19 OKTOBER 2016

De mens in de data gedreven stad

Hendrik Ploeger

WOENSDAG 26 OKTOBER 2016

Wat als burgemeesters de wereld regeren?

Over de (on)zin van een comeback van de stadstaat

Martin Boisen

TIJD & LOCATIE

19:30 - 21:00 uur

Zaal 019, Lipsiusgebouw, Cleveringaplaats 1, Leiden

ORGANISATIE & INFORMATIE

Studium Generale Universiteit Leiden Postbus 9500, 2300 RA Leiden 071 527 7283/7295/7296/1964

studiumgenerale@sea.leidenuniv.nl • www.studiumgenerale.leidenuniv.nl

Het Clubje

Team Leiden (links) neemt het op tegen Twente, met v.l.n.r.: Twan van Dodewaard, Marc Reid, Willem Groeneweg. Foto NTR/Wim Kluyvers

‘Ik hoef niet nog eens op tv’

Team Leiden uit De Universiteitsstrijd

Marc Reid (26, biologie, daarvoor geschiedenis): ‘De Universiteitsstrijd is een televisieprogramma waarbij teams van acht universiteiten tegen elkaar quizen, om te ontdekken welk team het beste is.’

Twan van Dodewaard (22, geschiedenis): ‘Het is vanaf komende maandag drie weken te zien, op alle werkdagen, tot en met 30 september. Wij komen woensdag voor het eerst in actie, tegen Utrecht.’

Reid: ‘De presentator is Harm Edens. Ook buiten de opnames hebben we veel met hem gelachen.’

Van Dodewaard: ‘Ik heb hem meteen geïnterviewd voor mijn radioprogramma op Sleutelstad FM.’

Willem Groeneweg (21, geschiedenis en taalwetenschap): ‘Quizen vind ik altijd wel leuk. Pointless op de BBC is mijn favoriet.’

Reid: ‘Ik hoopte al langer op een Ne-

derlandse variant van *University Challenge* (ook een BBC-programma, red.). Nu is die er, en ik mocht nog meedoen ook. We zijn alle drie gekozen uit de aanmeldingen op een open oproep van de Universiteit Leiden. Ik had vermeld dat ik een hele stapel quizboeken heb. En Willem had een gedicht geschreven.’

Groeneweg: ‘Dat klopt, een gedichtje waaruit mijn quizkennis en voorliefde voor nutteloze feitjes bleek.’

Reid: ‘De bedoeling was dat er een alfa, een bèta en een gamma in het team zouden komen.’

Van Dodewaard: ‘Ik stond eigenlijk op de reservelijst voor alfa’s. Toen ze de vrijdag voor de opnames ineens een vervanger voor de gamma zochten, kwam ik toch ineens op die stoel terecht.’

Reid: ‘Bij sommige vragen misten we die gamma wel. Aan de andere kant: in de geschiedenisvragen waren we dan weer extra goed.’

Van Dodewaard: ‘Vaak wist ik bij de inleiding precies waarover een vraag ging, alleen kwam ik dan net niet op de naam van die ene Rus die dat verschijnsel als eerste had aangetoond. Gelukkig hadden we Marc.’

Groeneweg: ‘Marc oefende ook met reactiespelletjes, om zo snel mogelijk op de knop te drukken. Ik denk echt dat we onze eventuele voortgang aan hem te danken zouden hebben. Tja, meer kunnen we daar niet over zeggen.’

Van Dodewaard: ‘Ik ook niet, daar heb ik niet genoeg geld voor. Als je het verklapt, moet je geloof ik tienduizend euro betalen.’

Reid: ‘Mensen moeten maar gewoon kijken. Wie weet raken ze geïnspireerd om volgend jaar mee te doen. Het hangt van de kijkcijfers af, maar waarschijnlijk komt er een tweede seizoen. Ik moet zeggen dat het wel spannend was. Geen kwestie van drie keer op de knop druk-

ken en je hebt gewonnen.’

Groeneweg: ‘Ik vond het leuk om een keer te doen, maar ik hoef niet nog eens op televisie. Ik moet zeggen dat ik wel zenuwachtig ben, nu het bijna wordt uitgezonden.’

Van Dodewaard: ‘Het was geinig. Een paar keer speelde ik niet helemaal handig, maar ach, eigen schuld.’

Groeneweg: ‘Het valt vast wel mee. En ik denk dat ze er nog wel wat stukjes uitknippen.’

Reid: ‘Van de camera’s werd ik niet echt zenuwachtig. Eerder van het idee dat er een team tegenover je zat, dat óók de hand op de knop hield.’

Groeneweg: ‘Als mensen volgende week de afleveringen met mij willen zien, zou ik het onbeleefd vinden om nee te zeggen. Maar ik hoop dat niemand dat vraagt.’

DOOR MARLEEN VAN WESEL

Column

Vissenkom

Na afloop van een van mijn eerste colleges voelde ik me als een brein in een vat. ‘Brains in a Vat’ was namelijk waar we het over hadden: een gedachtenexperiment dat begint met het idee dat wij allen slechts hersenen zijn, maar dan aangesloten aan een supercomputer die de werkelijkheid voor ons nabootst.

Het deed me denken aan *The Matrix*. Je weet wel, die ene film met dat blauwe en dat rode pilletje: de keuze tussen een geruststellende illusie of de harde werkelijkheid. Iets fictiefs kan namelijk overkomen als waarheid, zolang je het maar waarneemt. Zo’n supercomputer zou een illusionaire wereld kunnen creëren in onze hersenen, een waan van echtheid simuleren: jou bijvoorbeeld doen geloven dat je ogen hebt waarmee je deze woorden nu leest.

De universiteit lijkt op zo’n supercomputer. Ze stopt ons – gelukkig – niet letterlijk in een vat, maar geeft ons handvatten waarmee we de werkelijkheid dienen op te vatten.

Het curriculum van elke studie is wat dat betreft een vissenkom: je kunt van alles ontdekken, maar bent helaas wel gelimiteerd door de kom die je baasje voor je heeft uitgezocht. Elke keer als je probeert voorbij de glazen wand te zwemmen, stoot je je hoofd.

Het glas representeert transparantie, maar vormt tegelijkertijd een belemmering. Dit is bijvoorbeeld te merken aan de manier waarop studenten van verschillende disciplines ‘transparantie’ beschrijven: de toekomstige natuurkundige beschouwt transparantie als een mate van onzichtbaarheid, doordat het licht doorlaat of gewoonweg niet absorbeert, terwijl de politicus in spe het ziet als een vorm van openheid binnen een orgaan (niet-biologisch natuurlijk).

Een leuke bijkomstigheid van Leiden is dat we vanuit deze glazen kom de gracht in kunnen duiken, zwemmen tussen de fietswrakken, omhoog kijken naar de bloemen die de lantaarnpalen sieren en luisteren naar de meeuwen die het laatst lachen.

Om te doen waarvoor ik naar Leiden kwam moest ik dan toch terugkeren naar de vissenkom, de denktank. Ik dook terug in het Lipsius, zat in de collegebanken, keek omlaag naar docenten die van alles falsificeerden en luisterde ditmaal naar de meeuwen die als enigen lachten.

Toch bleek er hierbinnen een stuk meer te ontdekken dan ik oorspronkelijk dacht. Het aquariumpiratenchip waar ik vaak rondjes om zwom begon als thuis te voelen.

Ik voel me geen brein in een vat meer. Ik voel me als een vis in het water.

MATTIJN DE GROOT is student filosofie

Bandirah

